

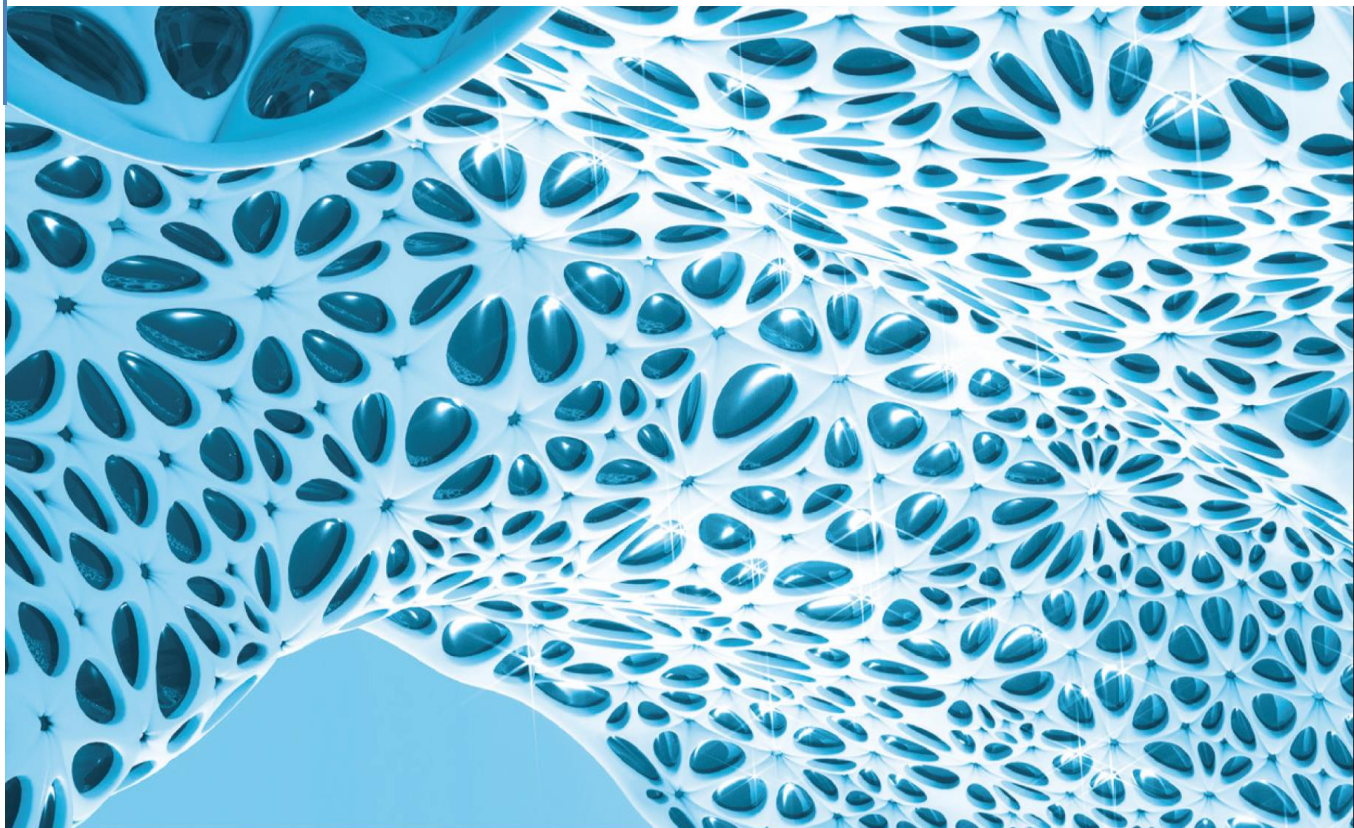

EU4Business

ОЕСР

Збірник статистики підприємництва в Україні: 2018

ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА І РОЗВИТКУ

ОЕСР – це унікальний форум, де державні органи разом працюють над розв’язанням економічних, соціальних та екологічних проблем глобалізації. ОЕСР знаходиться на передньому краю діяльності з метою зрозуміти та допомогти органам державного управління реагувати на нові явища розвитку й такі проблеми як корпоративне врядування, економіка на засадах інформації та старіння населення. Організація створює середовище, в якому органи державної влади можуть порівнювати досвід реалізації політики, шукати рішення поширених проблем, визначати кращу практику та працювати задля координації внутрішньої й зовнішньої політики. Країни-члени ОЕСР: Австралія, Австрія, Бельгія, Канада, Чілі, Чеська Республіка, Данія, Естонія, Фінляндія, Франція, Німеччина, Греція, Угорщина, Ісландія, Ірландія, Ізраїль, Італія, Японія, Корея, Латвія, Литва, Люксембург, Мексика, Нідерланди, Нова Зеландія, Норвегія, Польща, Португалія, Словацька Республіка, Словенія, Іспанія, Швеція, Швейцарія, Туреччина, Велика Британія та Сполучені Штати Америки. Європейський Союз бере участь в роботі ОЕСР.

www.oecd.org

ПРОГРАМА ОЕСР “КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЄВРАЗІЇ”

Програма ОЕСР *Конкурентоспроможність Євразії*, яку започатковано у 2008 році, сприяє прискоренню реформ в економіці та покращенню середовища ведення бізнесу для досягнення сталого зростання економіки та зайнятості у двох регіонах: у Центральній Азії (Афганістан, Казахстан, Киргизстан, Монголія, Таджикистан, Туркменістан й Узбекистан), а також у Східній Європі та на Південному Кавказі (Вірменія, Азербайджан, Беларусь, Грузія, Республіка Молдова та Україна). Програма робить свій внесок у реалізацію стратегії ОЕСР з поширення інформації Секретаріатом з глобальних відносин.

www.oecd.org/globalrelations/eurasia.htm

EU4BUSINESS

Ініціатива ЄС для бізнесу (EU4Business) охоплює весь спектр підтримки ЄС малих і середніх підприємств (МСП) в регіоні Східного партнерства, до якого належать ЄС, країни-члени ЄС та шість країн-партнерів: Вірменія, Азербайджан, Беларусь, Грузія, Молдова та Україна.

www.eu4business.eu

Зміст

Передмова	4
Подяка	5
Оцінювання сектору МСП в Україні	7
Про визначення МСП в законодавстві та визначення для цілей статистики	7
Путівник читача	11
Одиниці статистичного спостереження.....	11
Розбивка на класи за розміром	11
Змінні у грошовому вимірі.....	12
Коди країн.....	12
Напрями економічної діяльності.....	12
Визначення	13
Загальний огляд сектору підприємництва в Україні.....	15
Кількість підприємств, зайнятість, обсяг реалізованої продукції і додана вартість за розміром підприємства, економіка підприємництва без фінансового посередництва	15
Частка МСП у зайнятості, обсязі реалізованої продукції та доданої вартості, по галузях.....	16
Частка підприємств, зайнятість та обсяг реалізованої продукції у місті Київ, за типом підприємства	16
Головні показники	17
1. Кількість підприємств.....	17
1.1. Кількість підприємств в економіці підприємництва, за розміром та типом діяльності, 2017 р.	17
1.2. Останні тенденції кількості підприємств, економіка підприємництва.....	17
1.3. Структура економіки підприємництва, останні роки.....	18
1.4. Частка підприємств за розміром, економіка підприємництва без фінансового посередництва, Україна та окремі країни-члени ОЕСР	19
2. Зайнятість в МСП	20
2.1. Кількість найманих працівників по секторах та розміру підприємств, порівняння 2017 та 2016 р.р.	20
2.2. Кількість найманих працівників, за розміром підприємства, економіка підприємництва	20
2.3. Кількість найманих працівників, за розміром підприємства, економіка підприємництва, Україна та окремі країни-члени ОЕСР	21
3. Обсяг реалізованої продукції МСП.....	22
3.1. Обсяг реалізованої продукції за розміром підприємства та по галузям.....	22
3.2. Обсяг реалізованої продукції підприємств, по галузям, Україна та окремі країни-члени ОЕСР	22
3.3. Обсяг реалізованої продукції підприємств за розміром підприємства, оптова і роздрібна торгівля, порівняння країн-членів ОЕСР та інших країн	23

4. Додана вартість МСП.....	24
4.1. Додана вартість за розміром підприємства, вся економіка.....	24
4.2. Частка доданої вартості, за розміром підприємства та сектором діяльності	24
4.3. Додана вартість за розміром підприємства, Україна та окремі країни-члени ОЕСР	25
5. Продуктивність праці МСП.....	26
5.1. Продуктивність праці, за напрямом діяльності	26
5.2. Продуктивність праці в промисловості, за розміром підприємства, Україна та окремі країни-члени ОЕСР.....	26
5.3. Продуктивність праці в секторі ІКТ, Україна та окремі країни-члени ОЕСР.....	27
5.4. Продуктивність праці в секторі професійних послуг, Україна та окремі країни-члени ОЕСР	27
6. Динаміка підприємництва.....	28
6.1. Народжуваність та смертність підприємств, за напрямом діяльності, 2015 р.	28
6.2. Народжуваність та смертність підприємств, промисловість, Україна та окремі країни-члени ОЕСР	28
6.3. Народжуваність та смертність підприємств, за розміром, Україна та окремі країни-члени ОЕСР	29
6.4. Смертність підприємств, за розміром, Україна та окремі країни-члени ОЕСР	29
7. Регіональна статистика підприємств	30
7.1. Частка підприємств по областях, включно з приватними підприємцями	30
7.2. Частка підприємств по областях, юридичні особи	30
7.3. Кількість підприємств по областях, за організаційно-правовою формою	31
7.4. Частка юридичних осіб по областях	31
7.5. Кількість найманих працівників, по областях, включно з приватними підприємцями	32
7.6. Кількість найманих працівників, по областях, юридичні особи	32
7.7. Обсяг реалізованої продукції по областях, юридичні особи	33
8. МСП та фінансування підприємства.....	34
8.1. Збільшення обсягу кредитування бізнесу, всі компанії	35
8.2. Обсяг кредитування МСП як частка загального обсягу кредитування, 2017	35
8.3. Розширення кредитування нового бізнесу, всі компанії.....	36
8.4. Процентна ставка кредитів МСП та спреди процентної ставки кредитів МСП і кредитів великим компаніям.	37
8.5. Кількість кредитів МСП за строками погашення	37
8.6. Кількість виданих кредитів, за розміром компаній	38
8.7. Кредити всім компаніям, за валютою кредиту	38
8.8. Кредити всім компаніям, за типом валюти та за розміром компанії.....	39
8.9. Загальний обсяг кредитування за секторами	40
Посилання.....	41

Передмова

У цій збірці статистики представлено стислий опис сектору МСП в Україні, що ґрунтується на офіційній статистиці ділової активності, наданій Державною службою статистики України (Держстат, www.ukrstat.gov.ua).

У 2015 році в документі оцінки реалізації *Акту про малий бізнес для Європи (Small Business Act for Europe (SBA))* головним пріоритетом визначено вдосконалення формування, моніторингу та оцінювання політики щодо МСП в Україні (*SME Policy Index: Eastern Partner Countries 2016*, OECD et al., 2015). Враховуючи ці висновки, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (МЕРТ) направило до ОЕСР запит надати підтримку розвитку спроможності країни збирати, аналізувати та поширювати офіційну статистику ділової активності, зокрема, відповідної статистики, що потрібна для оцінювання результатів діяльності МСП та може бути використана у міжнародному порівнянні.

Цю роботу виконано спільними зусиллями Секретаріату ОЕСР з глобальних відносин та Директорату ОЕСР з питань статистики й даних в рамках проекту для декількох країн ЄС для бізнесу: *від політики до дії (EU4Business: From Policies to Action)*, який реалізовано ОЕСР в країнах Східного партнерства за фінансової підтримки Європейським Союзом ініціативи ЄС для бізнесу.

У 2018 році ОЕСР організувала два семінари з питань статистики у Києві (13 березня та 3 жовтня), на яких обговорювали формування структурної та демографічної статистики ділової активності (статистики бізнесу), поєднання даних про бізнес з різних масивів даних, поширення статистичної інформації, а також можливості порівнювати надану Держстатом статистику з міжнародними даними. Крім цього, в рамках проекту Держстат надавав ОЕСР відповідну бізнес статистику, і, таким чином, учасники проекту обговорювали технічні деталі формату обміну даними, що дозволило би включити статистику щодо українського бізнесу у базу даних ОЕСР *Структурна та демографічна бізнес статистика (the OECD Structural and Demographic Business Statistics (SDBS))*.

З метою визначення потреб в інформації та наявності даних, в період реалізації проекту ОЕСР мала низку зустрічей з посадовими особами та експертами з державних установ, а також з іншими зацікавленими сторонами, а саме: з Міністерством економічного розвитку і торгівлі України (МЕРТ); з Державною службою статистики України (Держстат); з Офісом розвитку малого і середнього підприємництва (SMEDO); з Представництвом Європейського Союзу в Україні, з представниками Комісії ЄС та проекту *EU4Business*.

Подяка

Ця публікація підготовлена Директоратом ОЕСР з питань статистики та даних. Розділ, що стосується даних про фінансування, підготував Центр ОЕСР з підтримки підприємництва, МСП, регіонів і міст.

ОЕСР вдячна за співробітництво Державній службі статистики України (Держстат), в особі її працівників:

пані Ірина Жук, заступник голови Держстату;

пані Тетяна Захарова, начальник відділу структурних обстежень підприємств, департамент структурної статистики та статистики фінансів підприємств, Держстат

пані Олена Тимофєєва, начальник відділу зформування сукупностей для проведення статистичних спостережень департаменту статистичної інфраструктури, Держстат

пані Ольга Пономаренко, начальник відділу ЄДРПОУ та статистичних реєстрів департаменту статистичної інфраструктури, Держстат

пані Надія Михайлюк, начальник відділу статистики транспорту та зв'язку, департамент статистики послуг, Держстат

пані Лариса Матронич, заступник директора департаменту статистики торгівлі - начальник відділу статистики зовнішньої торгівлі товарами, Держстат,

а також їх колегам та всім департаментам, залученим до формування структурної та демографічної статистики ділової активності.

Статистику щодо фінансування МСП надав Національний банк України (НБУ), зокрема пан Юрій Половнєв, директор Департаменту статистики та звітності, НБУ, пан Костянтин Коротков, керівник відділу звітності депозитних корпорацій та статистики процентних ставок, Департамент статистики та звітності, НБУ; пані Анна Любимова, Головний економіст, Управління європейської інтеграції та міжнародних програм, НБУ.

Ми вдячні Уряду України за скерування щодо пріоритетів політики та потреб у даних, а саме:

пану Дмитру Шевчуку, Генеральному директору Директорату координації державних політик та стратегічного планування, Кабінет Міністрів України;

пану Денісу Гутенко, Директору департаменту розвитку підприємництва та регуляторної політики, МЕРТ;

пану Андрію Слабінському, керівнику сектору координації політики МСП та інфраструктури підтримки МСП, Офіс підтримки МСП (SMEDO);

пану Олександрю Палазову, Заступнику директора - Начальнику управління, Департамент розвитку підприємництва та регуляторної політики, МЕРТ;

пану Даніілу Меншикову, Заступнику начальника управління підприємства - Начальнику відділу розвитку підприємства, Департамент розвитку підприємства та регуляторної політики, МЕРТ;

пану Андрію Ремізову, Головному спеціалісту відділу розвитку підприємства, Управління підприємства, Департамент розвитку підприємства та регуляторної політики, МЕРТ.

Особлива подяка за співробітництво в обробці даних та при виконанні аналізу – пані Олені Кравченко, консультанту з питань статистики МСП та моніторингу, Офіс підтримки МСП.

Оцінювання сектору МСП в Україні

Державна служба статистики України (Держстат) видає високоякісні збірники статистики підприємництва. Для задоволення попиту різних зацікавлених сторін, Держстат компілює декілька статистичних масивів стосовно ділової активності, що подають розбивку даних, які зазвичай інші країни не формують. Наприклад, це стосується статистики структури ділової активності, де МСП визначають як за показником чисельності найманих працівників, так і за обсягом реалізованої продукції.

Директорат ОЕСР з питань статистики та даних виконав аналіз даних щодо МСП в Україні, який охопив статистику, надану ОЕСР Державною службою статистики України, а також дані, розміщені на веб-сайті Державної служби статистики України та у статистичному збірнику "*Діяльність суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва, 2017*". Аналіз виконано для наступного:

- i. Визначити відповідні змінні для аналізу сектору МСП, які ще не компільовані;
- ii. Запропонувати дії з метою вдосконалення розповсюдження статистики ділової активності;
- iii. Привернути увагу до проблем міжнародної порівняльності даних.

Про визначення МСП в законодавстві та визначення для цілей статистики

Державна служба статистики України компілює та публікує кілька масивів статистики ділової активності, згідно різних підходів до визначення підприємств різного розміру (наприклад, МСП чи великі підприємства) або з різними характеристиками (наприклад, приватні підприємці чи юридичні особи). В цьому контексті Держстат видає ряд статистичних даних підприємства, що відображає українське визначення МСП для цілей законодавства, яке базується на граничних показниках зайнятості і обсягу реалізованої продукції.

В країнах-членах ОЕСР, застосовною поширеною практикою є розрізнення між правовими визначеннями МСП, якими користуються для адміністративних цілей, та статистичним визначенням МСП для цілей формування офіційної статистики ділової активності.

З точки зору законодавства, кваліфікаційні вимоги до статусу МСП з метою отримки підтримки держави та/чи пільги зазвичай включають наступне:

- граничні розміри в термінах конкретних характеристик (наприклад, зайнятість, обсяг реалізованої продукції, загальна сума активів),
- ресурси підприємства, тобто, їх незалежність чи належність до власності, пов'язаність або використання у партнерстві з іншими підприємствами.

Наприклад, в Європейському Союзі офіційне визначення МСП базується на трьох критеріях, що поєднують граничні розміри зайнятості, активів та обсягу реалізованої продукції. Крім цього, статус МСП має задовольняти вимогу незалежності від інших

суб'єктів господарювання. Однак, для цілей статистики в рекомендації ЄС кількість найманих працівників визначено параметром, що зумовлює визначення компанії як мікро-, мале, середнє чи велике підприємство.¹

З точки зору статистики, використання чисельних критеріїв при компіляції статистики МСП додає складності в процес формування даних і звужує обсяг міжнародних порівнянь (через те, що країни зазвичай користуються різним набором критеріїв).

Для цілей статистики, коли важливими є охоплення даними, єдиний підхід у часовому розрізі та міжнародна порівняльність, при визначенні розміру підприємства перевагу віддають користуванню тільки одним критерієм, і цим рекомендованим критерієм є зайнятість. Дійсно, коли йдеться про використання “обсягу реалізованої продукції” для визначення розміру компанії, варто зазначити, що будь-яка зміна фінансових граничних показників з часом поставила би під загрозу взаємозгодженість рядів даних. У випадку України, цю проблему ускладнює те, що фінансові граничні показники зараз виражені в євро, а не в національній валюті. Крім цього, важко здійснити міжнародне порівняння, коли на фінансові граничні показники, якими користуються в національній статистиці, в кожній країні впливають різні рівні інфляції та курси обміну валют.

¹ [EC Recommendation of 6 May 2003 concerning the definition of micro, small and medium-sized enterprises, C\(2003\) 1422](#); та [The new SME definition, User guide and model declaration. European Commission. EN NB-60-04-773-EN-C 92-894-7909-4.](#)

Попередні рекомендації щодо формування даних про МСП і підприємництво

Державна служба статистики України формує вичерпний масив статистики структури ділової активності, розвиває спроможність формувати статистику демографії бізнесу, а також вже розпочала підготовчу роботу з метою пов'язати реєстри ділової активності та статистику торгівлі. Аналіз наявної зараз статистики щодо малих і середніх підприємств та підприємництва визначив запропоновані напрями подальшого вдосконалення, до яких належать:

A. Розбивка даних

- a. Для цілей статистики структури ділової активності, зведеної на засадах виключно кількості найманих осіб, рекомендовано формувати додаткові змінні, на додаток до кількості підприємств, кількості найманих осіб, обсягу реалізованої продукції та доданої вартості; якщо можливо, ці статистичні дані мають бути представлені і в розрізі регіонів.
- b. Надавати додаткову розбивку статистики демографії бізнесу, наприклад, клас розміру 1-9 краще розбити на два класи - 1-4 та 5-9 найманих працівників, для вирізнення дуже малих одиниць спостереження.

B. Компіляція даних для нових змінних

- a. Для демографії ділової активності формувати показники для підприємств, що швидко розвиваються, та для підприємств-роботодавців.
- b. Формувати дані щодо торгівельної діяльності за характеристиками підприємства.
- c. Формувати регіональну статистику також на засадах установи як одиниці статистичного спостереження, з метою вдосконалити оцінку регіонального розподілення зайнятості та сфери економічної діяльності.

C. Поширення даних

- a. В процесі оприлюднення даних реалізовувати принципи кращої практики (див. [Recommendation of the OECD Council on Good Statistical Practice, 2015](#) та the [European Statistics Code of Practice, 2017](#)).
- b. Й надалі покращувати обізнаність користувачів даними про наявність та доступ до онлайн інструментарію й джерел даних, що вже існують.

Коли йдеться про дані щодо фінансування МСП і підприємництва, Україні рекомендовано приєднатися до інструменту ОЕСР [OECD Financing SMEs and Entrepreneurs Scoreboard](#), щоб скористатися можливістю обмінюватися передовою практикою оцінювання. Конкретні дії рекомендовані Національному банку України ([the National Bank of Ukraine](#)), а також іншим відповідним органам державного управління:

- c. Збирати, якщо доступні, історичні дані стосовно обсягів кредитування МСП, строків погашення кредитів та валюти, в якій деноміновані видані кредити.
- d. Отримати від кредитних установ статистику кредитування з розбивкою за регіонами.
- e. Чітко пояснити інтерпретацію статистики кредитування “фізичних осіб-підприємців”.
- f. Збирати дані судової практики щодо банкрутств та дані від кредитних установ щодо непродуктивних кредитів як великих підприємств, так й МСП.
- g. Розробити опитування про умови кредитування МСП з використанням кращої практики інших країн.

- h. Опублікувати дані про державні програми для МСП, зокрема, кількість бенефіціарів, більш деталізовану розбивку бюджету підтримки МСП та, якщо можливо, вплив заходів підтримки.
- i. Далі піднімати рівень обізнаності користувачів даних щодо веб-сайту НБУ.

Путівник читача

У цьому Збірнику статистики підприємництва в Україні представлено підбірку важливих показників структури та результатів діяльності українського сектору бізнесу. Ці показники скомпільовані на базі статистики, яку формує Державна служба статистики України (www.ukrstat.gov.ua); для міжнародного порівняння використані дані, наведені у базі даних ОЕСР *Structural and Demographic Business Statistics* (<http://dx.doi.org/10.1787/sdbs-data-en>).

Одиниці статистичного спостереження

За одиницю статистичного спостереження для формування статистики ділової активності Держстат бере юридичну особу. Проте, статистика, яка базується на юридичних особах, може переоцінити кількість підприємств, якщо порівняти цей підхід з популяцією бізнесів, що виникає через користування концепцією “підприємство”, визначеною наступним чином: “Підприємство – це найменше сполучення юридичних осіб, що формує структурну одиницю, яка виробляє товари чи послуги і користується певною автономією прийняття рішень, особливо щодо розпорядження своїми поточними ресурсами. Підприємство займається одним чи кількома типами діяльності, на одному місці чи в декількох місцях. Підприємство може бути одною юридичною особою.” (*Eurostat-OECD Manual on Business Demography Statistics, 2007*).

Сукупність підприємств охоплює діючі підприємства, визначені як такі, що мають найманих працівників та/чи обсяг реалізованої продукції протягом звітного року.

Зайнятість у бізнесі вимірюється Держстатом як за кількістю найманих працівників, так і згідно загальної кількості зайнятих осіб.

Якою в компанії є частка найманих працівників та самозайнятих?

По країнах є свідчення того, що кількість самозайнятих осіб (наприклад, неоплачувана праця членів родини) – це мала частка загальної зайнятості у великих компаніях, тоді як ця кількість сягає значної частки на мікро-підприємствах.

Проте, розбіжність у цій різниці варіюється залежно від країни та типу економічної діяльності. Наприклад, у 2016 році в Чеській Республіці кількість осіб, зайнятих на мікро-підприємствах, що працюють у переробній промисловості, майже втричі перевищувала кількість найманих працівників; у Великій Британії працівників мікро-підприємств було більше тільки на 6%.

Розбивка на класи за розміром

Дані подані в цьому Збірнику відповідно наступній розбивці кількості найманих працівників: мікро-підприємства (1-9 найманих працівників, включно з приватними підприємцями), малі (10-49 найманих працівників), середні (50-249 найманих працівників) і великі підприємства (250 і більше найманих працівників).

Змінні у грошовому вимірі

Змінні у грошовому вимірі представлені в поточних цінах у національних валютах, або конвертовані у долари США (USD) за середнім обмінним курсом протягом року.

Коди країн

В таблицях цієї публікації використано коди ISO (ISO3) для назв країн, як є у поданому далі переліку.

AUT	Австрія	ISR	Ізраїль
BEL	Бельгія	ITA	Італія
BGR	Болгарія	LTU	Литва
CHE	Швейцарія	LUX	Люксембург
CZE	Чеська Республіка	LVA	Латвія
DEU	Німеччина	NLD	Нідерланди
DNK	Данія	NOR	Норвегія
ESP	Іспанія	NZL	Нова Зеландія
EST	Естонія	POL	Польща
FIN	Фінляндія	PRT	Португалія
FRA	Франція	ROU	Румунія
GBR	Велика Британія	SVK	Словацька Республіка
GRC	Греція	SVN	Словенія
HRV	Хорватія	SWE	Швеція
HUN	Угорщина	TUR	Туреччина
ISL	Ісландія	UKR	Україна

Напрями економічної діяльності

Дані для України в цьому Збірнику охоплюють економіку підприємництва взагалі, зокрема, за ISIC версія.4, розділи від В до N, сектор S95, за виключенням сектору К – послуги фінансового посередництва. Дані не охоплюють сектор сільського господарства.

Крім цього, як зазначило джерело даних -Державна служба статистики України, ці дані не охоплюють банки та організації, що фінансуються з Державного бюджету, тимчасово окуповані території Автономної республіки Крим, місто Севастополь і частину зони анти-терористичної операції.

Дані по регіонах існують по всій економіці, включно з послугами фінансового посередництва, за винятком даних по обсягу реалізованої продукції, де дані по регіонах не охоплюють банки.

Міжнародна стандартна галузева класифікація (ISIC), 4-та версія	
A (01-03)	<i>Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство</i>
B (05-09)	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів
C (10-33)	Переробна промисловість
D (35)	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря
E (36-39)	Водопостачання; каналізація, поводження з відходами та відновлення середовища
F (41-43)	Будівництво
G (45-47)	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів
H (49-53)	Транспорт і складське господарство
I (55-56)	Тимчасове розміщування й організація харчування
J (58-63)	Інформація та телекомунікації
K (64-66)	<i>Фінансова та страхова діяльність</i>
L (68)	Операції з нерухомим майном
M (69-75)	Професійна, наукова та технічна діяльність
N (77-82)	Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування
O (84)	<i>Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування</i>
P (85)	<i>Освіта</i>
Q (86-88)	<i>Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги</i>
R (90-93)	<i>Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок</i>
S (94-96)	<i>Надання інших видів послуг</i>
S95	Ремонт комп'ютерів, побутових виробів і предметів особистого вжитку
T (97-98)	<i>Діяльність домашніх господарств як роботодавців; недиференційована діяльність домашніх господарств як виробників товарів та послуг для власного споживання</i>
U (99)	<i>Діяльність екстериторіальних організацій і органів</i>
B-E (05-39)	Промисловість, окрім будівництва
A-U (01-99)	Загальний обсяг економіки

Визначення

Для визначень використані наступні джерела:

- UNECE (2015), Guidelines on Statistical Business Registers, https://www.unecce.org/fileadmin/DAM/stats/publications/2015/ECE_CES_39_WEB.pdf.
- OECD (2010), Structural and Demographic Business Statistics, OECD Publishing, Paris, <http://dx.doi.org/10.1787/9789264072886-en>.
- OECD (2007), Eurostat/OECD Manual on Business Demography Statistics”, OECD Publishing, Paris, <http://www.oecd.org/std/39974460.pdf>.

Діюче підприємство: Підприємство, що мало або обсяг реалізованої продукції, або найманих працівників в будь-який момент протягом звітного періоду.

Наймани пацівники: Особи, які працюють для роботодавця та мають трудовий договір і отримують винагороду праці у формі заробітної плати, окладу, комісійних, преміальних виплат, відрядної оплати чи у грошовій формі.

Підприємство- працедавець: Підприємство, яке мало найманих працівників в будь-який момент протягом звітного періоду.

Підприємство, що не є працедавцем: Підприємство без найманих працівників протягом звітного періоду.

Народження підприємства: Створення сукупності виробничих факторів за умови, що жодне інше підприємство не брало участі в цій події. Народження не включає входження у популяцію підприємств шляхом злиття, поділу, відділення або реструктуризації низки підприємств, або просто через зміну сфери економічної діяльності.

Показник народжуваності (народжуваність) підприємств: Цей показник відображає кількість народжень підприємств як відсоток в популяції діючих підприємств.

Смерть підприємства: Ліквідація сукупності виробничих факторів за умови, що жодне інше підприємство не брало участі в цій події. Смерть підприємства не включає вихід з популяції внаслідок злиття, поглинання, поділу або реструктуризації низки підприємств, або через зміну сфери економічної діяльності. Підприємство враховують у кількості смертей тільки якщо його діяльність не відновлена протягом двох років. Подібним чином, відновлення діяльності підприємства протягом двох років не вважається народженням.

Показник смертності (смертність) підприємства: Цей показник відображає кількість смертей підприємств як відсоток в популяції діючих підприємств.

Продуктивність праці: В цьому документі продуктивність виміряно як співвідношення доданої вартості й кількості найманих працівників.

Кількість найманих працівників/зайнятість: загальна кількість осіб, які працюють на одиниці спостереження, (включно з працюючими власниками та працівниками- членами родини, чию працю не оплачено, а також з партнерами, які регулярно працюють на одиниці спостереження).

Обсяг реалізованої продукції: Загальна вартість рахунків-фактур на одиниці спостереження за звітний період відповідно до ринкових продажів товарів або послуг, наданих третім сторонам .

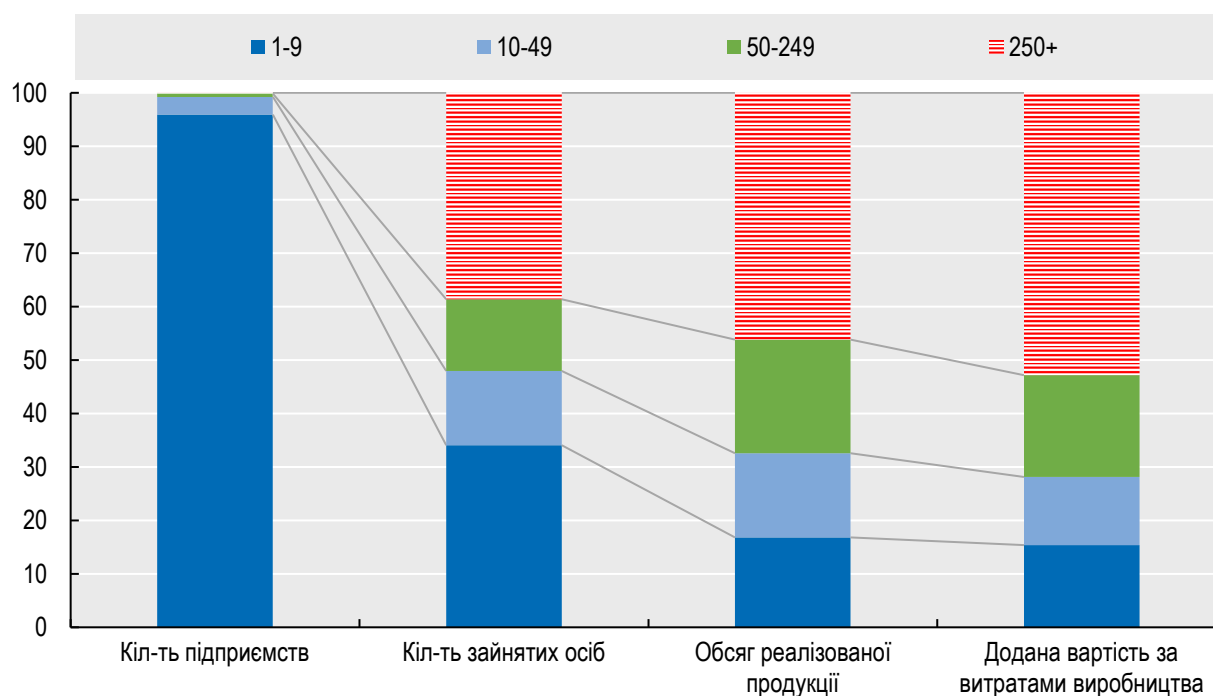
Додана вартість: Різниця між виробництвом та будь-яким проміжним споживанням, коли виробництво оцінено за факторіальними витратами або базисними цінами.

Заробітна плата й оклади: Усі виплати в грошовій чи натурній формі переліченим у зарплатній відомості особам, як винагорода за їх працю за звітний період.

Загальний огляд сектору підприємництва в Україні

- Переважна більшість українських компаній в секторі підприємництва – це малі та середні підприємства (МСП), подібно до більшості країн по всьому світі. У 2017 році підприємства з кількістю найманих працівників менше 250 осіб становили понад 99% всіх підприємств в економіці підприємництва, на їх долю припадало 61% загальної зайнятості в підприємстві, 54% загального обсягу реалізованої продукції та 47% створеної у підприємстві доданої вартості.
- 96% українських підприємств у секторі бізнесу – це мікро-підприємства, тобто підприємства, що наймають менше десяти робітників. На додаток, 83% підприємств бізнес сектору – це індивідуальні підприємства (ФОПи).

Кількість підприємств, зайнятість, обсяг реалізованої продукції і додана вартість за розміром підприємства, економіка підприємництва без фінансового посередництва
виражено у відсотках, 2017р.

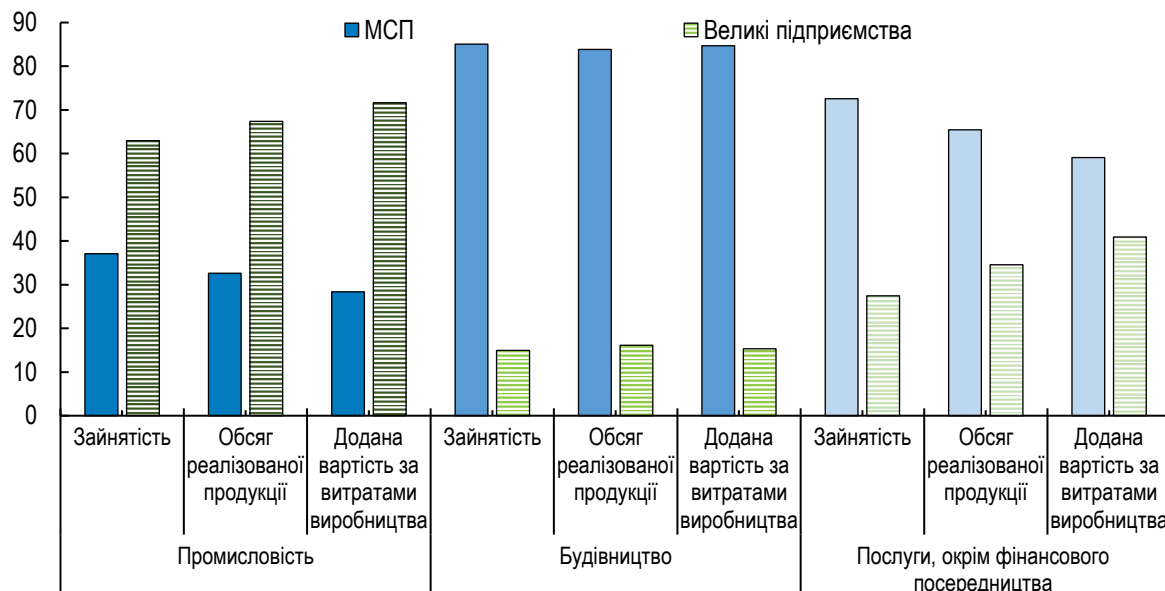

Джерело: Державна служба статистики України.

- 89% усіх підприємств працюють у секторі послуг, і на них припадає майже 45% зайнятості, а також вони генерують 56% доданої вартості. Майже половина доданої вартості послуг бізнесу створена у секторі оптової та роздрібної торгівлі.
- Взагалі, в господарській діяльності всіх країн більші підприємства є продуктивнішими, порівняно із меншими компаніями. Це особливо справедливо для секторів промисловості, де потрібні великі інвестиції капіталу. Продуктивність праці на великих підприємствах України в загальних рисах наслідує цю схему. Проте, в будівництві, де домінують менші підприємства, продуктивність малих компаній підібна до продуктивності праці на великих підприємствах.

Частка МСП у зайнятості, обсязі реалізованої продукції та доданій вартості, по галузях

виражено у відсотках, 2017р.

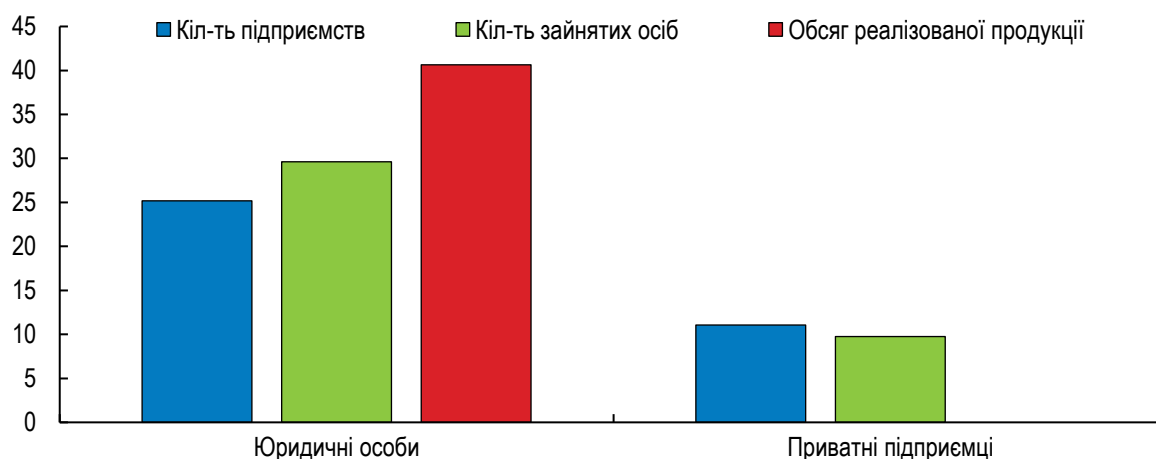
Примітка: МСП визначені як підприємства з найманими працівниками у кількості від 1 до 249.

Джерело: Державна служба статистики України.

- У 2017 році 14% підприємств всієї економіки були розташовані у столиці – Києві, і на них було зайнято 24% робочої сили. Крім цього, у Києві було зосереджено 11% приватних підприємств та 25% загальної кількості юридичних осіб. На останні припадало 30% робочої сили і 40% обсягу реалізованої продукції всієї економіки України.

Частка підприємств, зайнятість та обсяг реалізованої продукції у місті Київ, за типом підприємства

виражено у відсотках від загального обсягу економіки, 2017р.

Примітка: Кількість підприємств і кількість зайнятих осіб включають і дані по банках. Юридичні особи охоплюють усі правові форми, без приватних підприємств (фізичних осіб - підприємців).

Джерело: Державна служба статистики України.

Головні показники

1. Кількість підприємств

1.1. Кількість підприємств в економіці підприємництва, за розміром та типом діяльності, 2017 р.

ISICверсія.4	Галузь	1-9	10-49	50-249	250+	Усього
B+C+D+E	Промисловість, окрім будівництва	106 965	11 903	3 724	1 284	123 876
F	Будівництво	44 534	4 943	694	90	50 261
G	Оптова та роздрібна торгівля	818 268	17 013	2 078	438	837 797
H	Транспорт	90 615	4 036	933	231	95 815
I	Тимчасове розміщування	54 216	3 074	244	44	57 578
J	Інформація	144 547	2 029	276	57	146 909
L	Операції з нерухомим майном	87 125	3 092	317	19	90 553
M	Професійні послуги	118 238	2 755	481	72	121 546
N	Адміністративне обслуговування	42 408	3 280	753	112	46 553
B-N_x_K	Економіка підприємництва, окрім фінансової та страхової діяльності	1 506 916	52 125	9 500	2 347	1 570 888

Джерело: Державна служба статистики України.

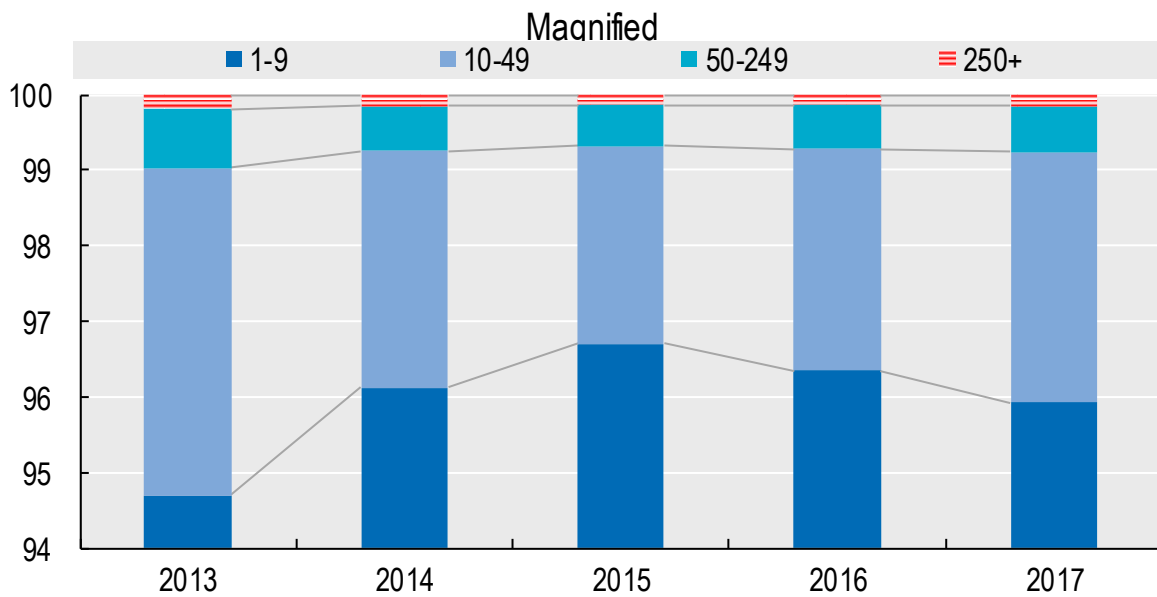
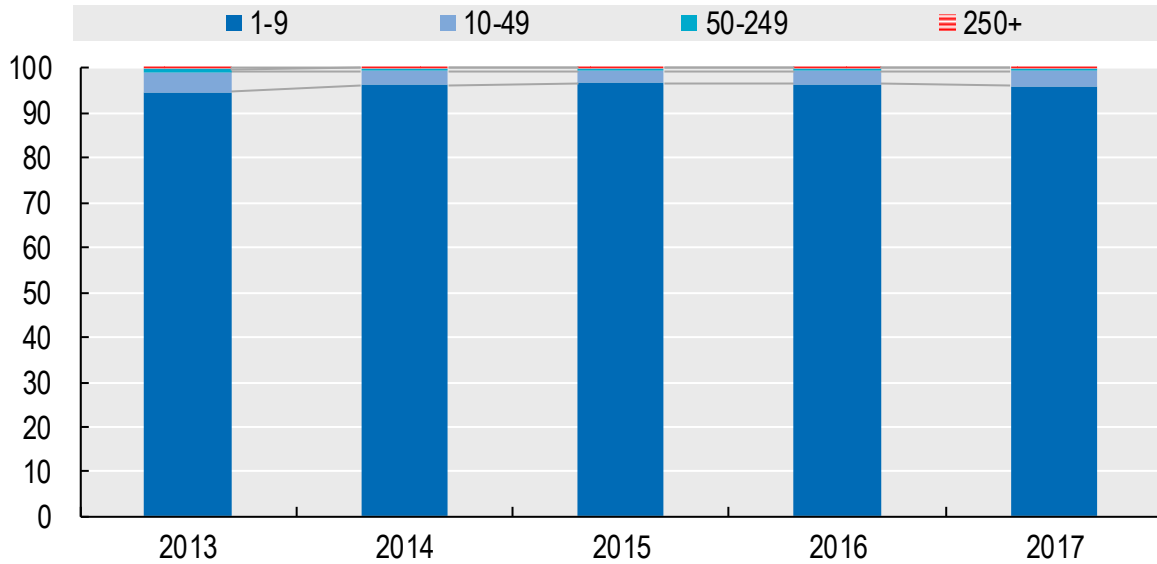
1.2. Останні тенденції кількості підприємств, економіка підприємництва

Кіл-ть зайнятих працівників	2013	2014	2015	2016	2017
1-9	1 444 100	1 646 691	1 687 910	1 586 480	1 506 916
10-49	66 122	53 825	45 632	48 258	52 125
50-249	11 774	10 070	9 497	9 412	9 500
250+	2 965	2 564	2 384	2 316	2 347
Total	1 524 961	1 713 150	1 745 423	1 646 466	1 570 888

Джерело: Державна служба статистики України.

1.3. Структура економіки підприємництва, останні роки

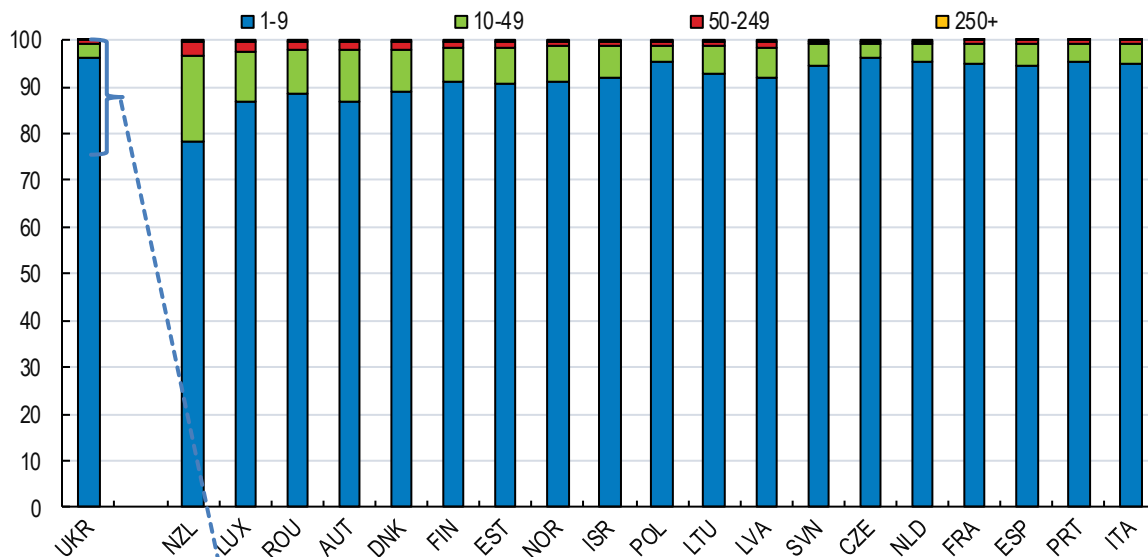
Відсоток усіх підприємств

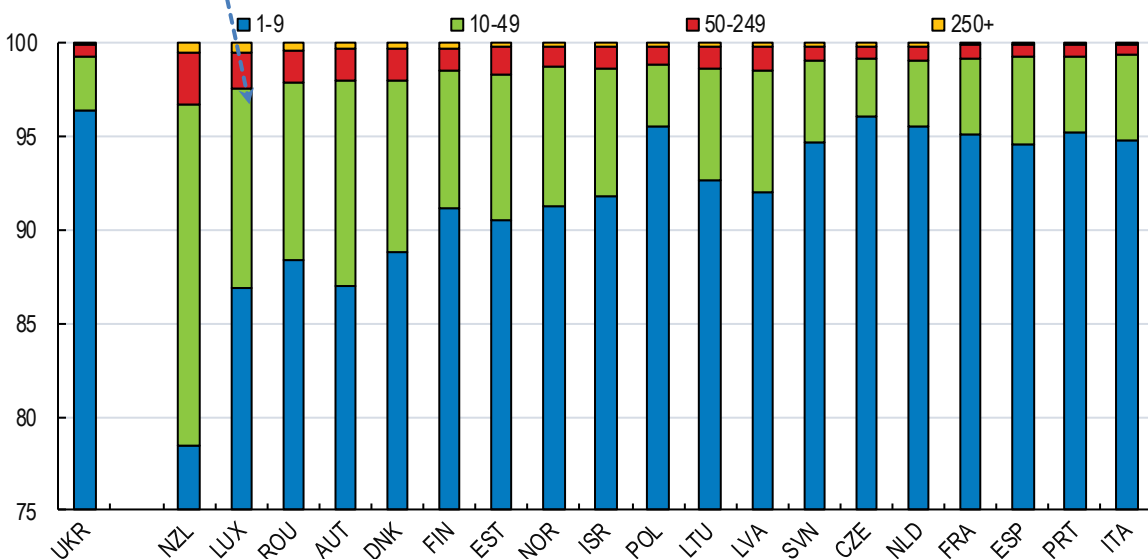
Джерело: Державна служба статистики України.

1.4. Частка підприємств за розміром, економіка підприємництва без фінансового посередництва, Україна та окремі країни-члени ОЕСР

Відсоток усіх підприємств, 2016 р.

Збільшено

Джерело: Державна служба статистики України та база даних ОЕСР Structural and Demographic Business Statistics.

2. Зайнятість в МСП

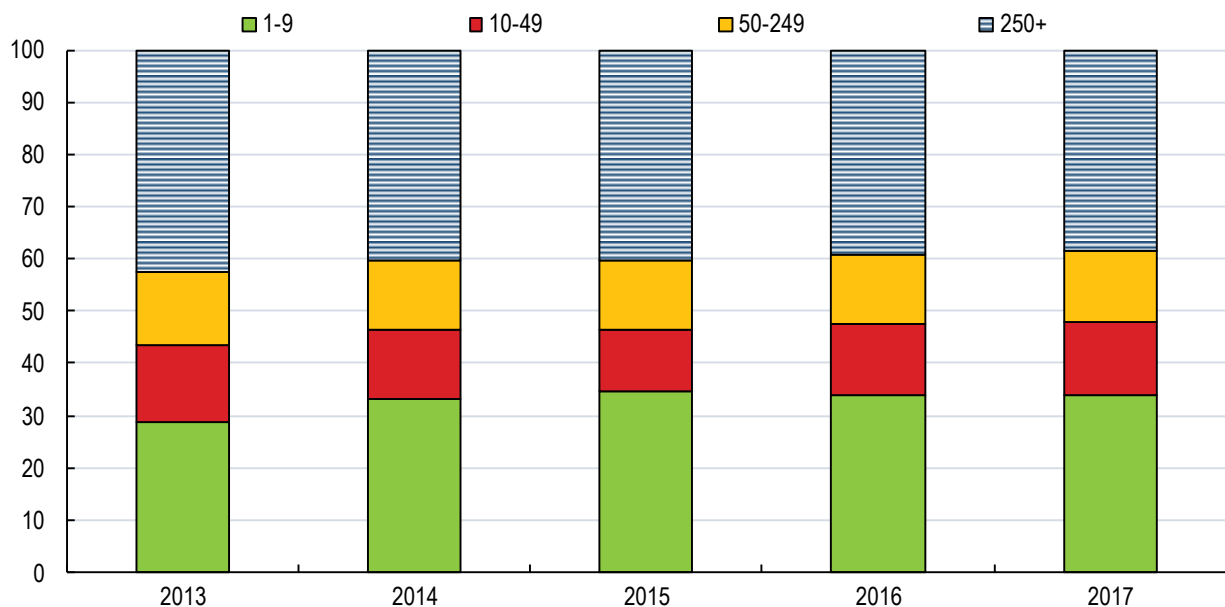
2.1. Кількість найманих працівників по секторах та розміру підприємств, порівняння 2017 та 2016 р.р.

SIC	Сектор	2016		2017	
		МСП	Великі підприємства	МСП	Великі підприємства
B+C+D+E	Промисловість без будівництва	832.7	1 518.8	864.7	1 469.5
F	Будівництво	240.7	43.2	249.8	43.9
G	Оптова і роздрібна торгівля	1 793.3	389.0	1 801.6	421.5
H	Транспорт	325.1	587.3	316.4	584.3
I	Розміщення	180.8	27.1	194.4	29.8
J	Інформація	217.6	65.2	235.1	68.0
L	Операції з нерухомістю	227.0	8.5	222.8	9.9
M	Професійні послуги	268.2	43.5	264.8	40.5
N	Адміністративні послуги	202.5	84.7	208.4	72.4
B-N_x_K	Економіка підприємництва без фінансових і страхових послуг	4 287.9	2 767.3	4 358.0	2 739.8
A_S	Загальна економіка	5 093.5	3 014.8	5 187.2	2 953.8

Примітка: МСП визначені як підприємства з найманими працівниками у кількості від 1 до 249.

2.2. Кількість найманих працівників, за розміром підприємства, економіка підприємництва

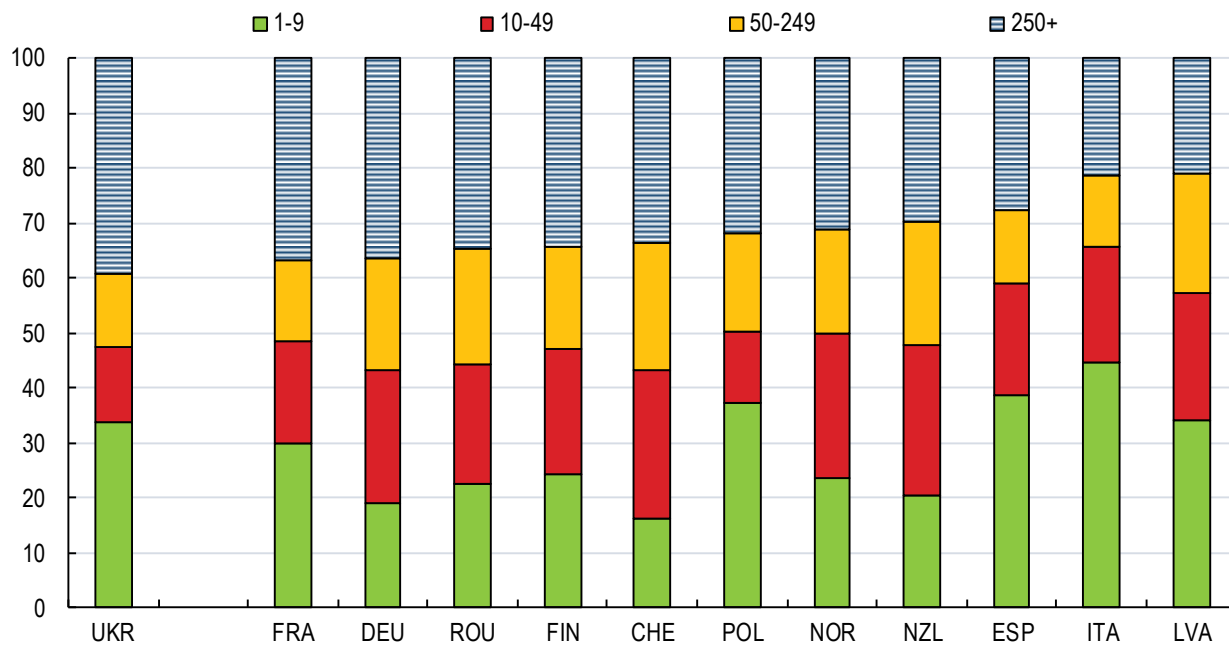
Відсоток

Джерело: Державна служба статистики України.

2.3. Кількість найманих працівників, за розміром підприємства, економіка підприємництва, Україна та окремі країни-члени ОЕСР

Відсоток, 2016 р.

Джерело: Державна служба статистики України та база даних ОЕСР Structural and Demographic Business Statistics.

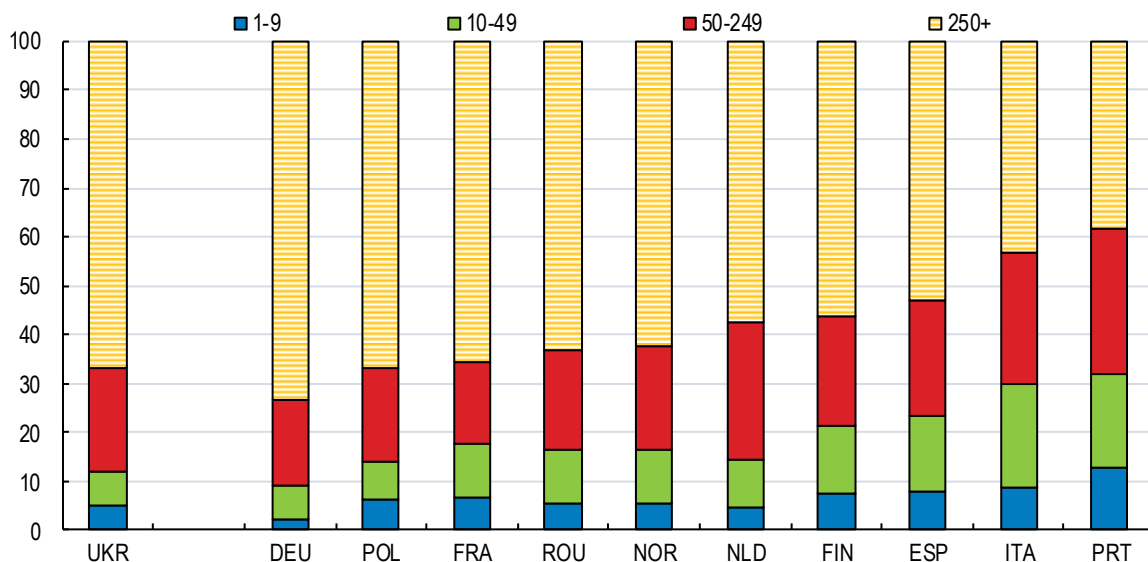
3. Обсяг реалізованої продукції МСП

3.1. Обсяг реалізованої продукції за розміром підприємства та по галузям мільони гривень

ISIC rev.4	Сектор	1-9	10-49	50-249	250+	Усього
V+C+D+E	Промисловість без будівництва	132 347	202 916	598 526	1 928 520	2 862 309
F	Будівництво	58 178	78 755	61 363	38 202	236 497
G	Оптова і роздрібна торгівля	766 177	754 315	806 502	1 024 192	3 351 186
H	Транспорт	63 274	57 187	81 860	276 693	479 014
I	Розміщення	19 547	8 725	7 340	13 353	48 965
J	Інформація	100 214	28 429	31 116	57 044	216 804
L	Операції з нерухомістю	62 928	35 311	13 029	9 914	121 182
M	Професійні послуги	66 850	30 800	26 837	201 824	326 311
N	Адміністративні послуги	29 198	18 404	18 587	14 869	81 057
V-N_x_K	Економіка підприємництва без фінансових і страхових послуг	1 298 714	1 214 842	1 645 159	3 564 611	7 723 325
A_S	Загальна економіка	1 418 227	1 364 981	1 823 737	3 705 327	8 312 272

Джерело: Державна служба статистики України.

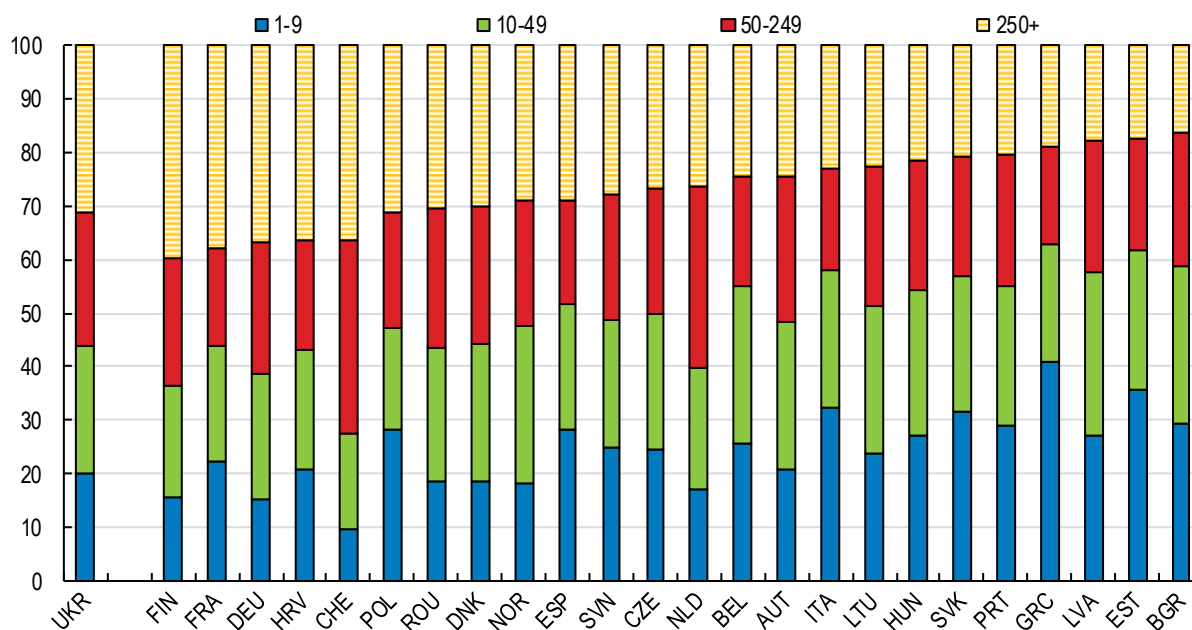
3.2. Обсяг реалізованої продукції підприємств, по галузям, Україна та окремі країни-члени ОЕСР Відсоток, 2016 р.

Джерело: Державна служба статистики України та база даних ОЕСР *Structural and Demographic Business Statistics*.

3.3. Обсяг реалізованої продукції підприємств за розміром підприємства, оптова і роздрібна торгівля, порівняння країн-членів ОЕСР та інших країн

Відсоток, 2016 р.

Джерело: Державна служба статистики України та база даних ОЕСР *Structural and Demographic Business Statistics*.

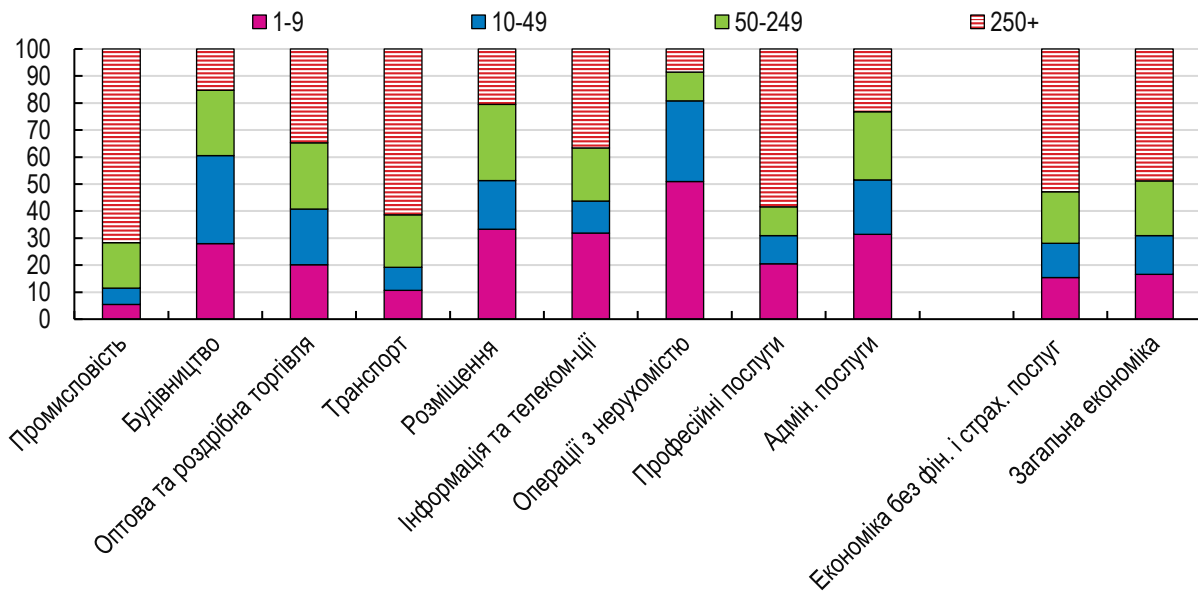
4. Додана вартість МСП

4.1. Додана вартість за розміром підприємства, вся економіка мільйони гривень, 2017р.

ISIC rev.4	Сектор	1-9	10-49	50-249	250+	Усього
B+C+D+E	Промисловість без будівництва	45 169	50 156	139 103	592 185	826 614
F	Будівництво	17 273	20 182	14 920	9 471	61 847
G	Оптова і роздрібна торгівля	101 365	104 193	123 598	175 075	504 230
H	Транспорт	24 041	19 071	43 726	137 891	224 729
I	Розміщення	5 066	2 730	4 287	3 118	15 201
J	Інформація	33 631	12 480	20 798	38 648	105 557
L	Операції з нерухомістю	38 076	22 311	8 027	6 347	74 761
M	Професійні послуги	29 063	14 706	15 073	82 730	141 572
N	Адміністративні послуги	13 663	8 783	10 971	10 093	43 510
B-N_x_K	Економіка підприємництва без фінансових і страхових послуг	307 348	254 612	380 503	1 055 558	1 998 021
A_S	Загальна економіка	373 661	323 300	457 681	1 102 656	2 257 297

Джерело: Державна служба статистики України.

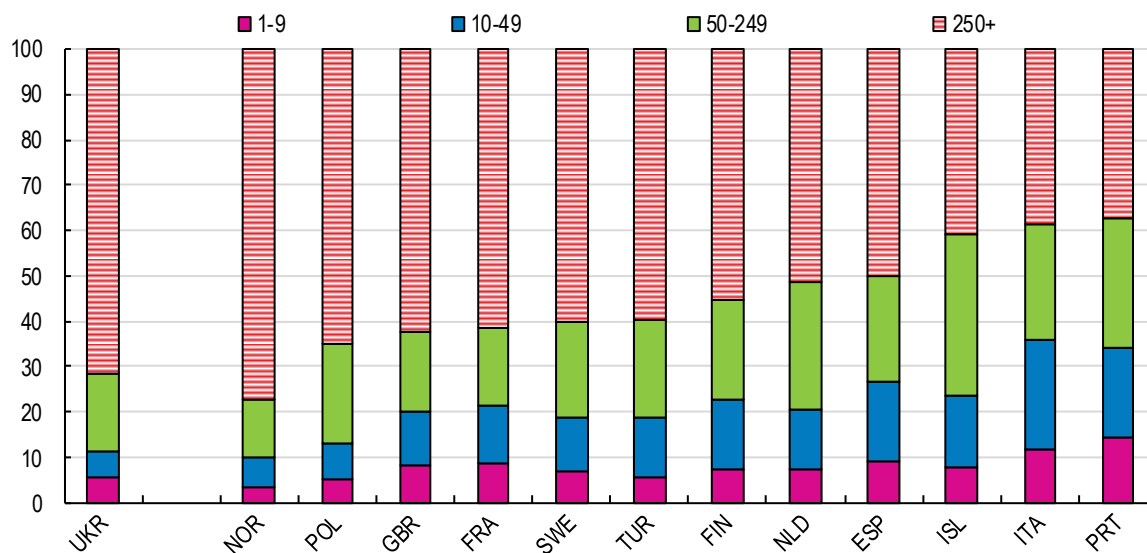
4.2. Частка доданої вартості, за розміром підприємства та сектором діяльності Відсоток, 2017р.

Джерело: Державна служба статистики України.

4.3. Додана вартість за розміром підприємства, Україна та окремі країни-члени ОЕСР

Відсоток, 2016р.

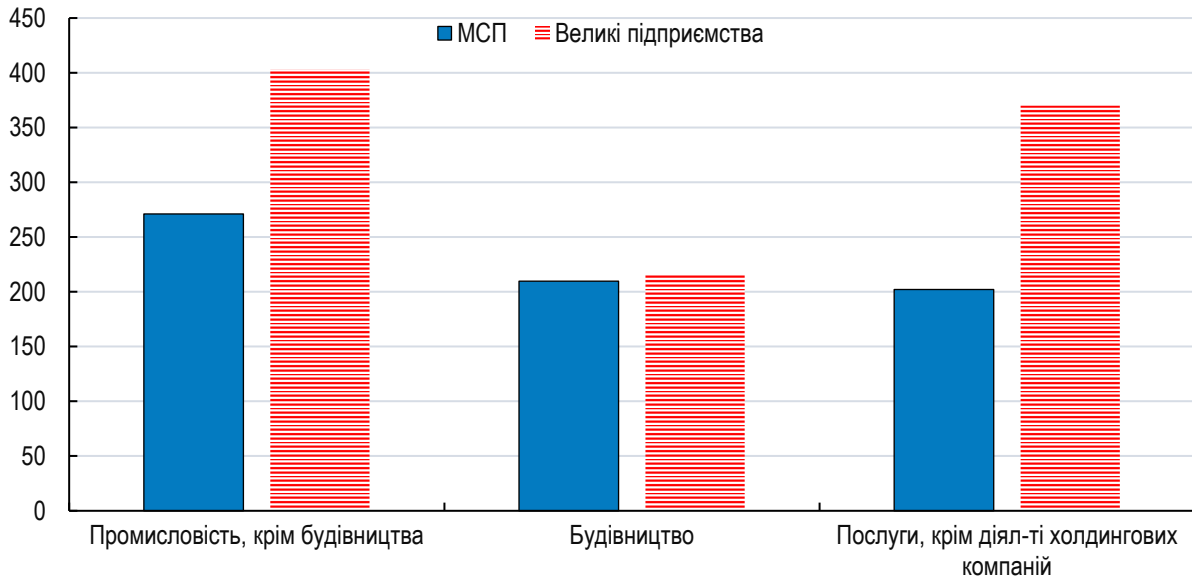
Примітка: Дані по Україні та Туреччині стосуються 2017 року.

Джерело: Державна служба статистики України та база даних ОЕСР *Structural and Demographic Business Statistics*.

5. Продуктивність праці МСП

5.1. Продуктивність праці, за напрямом діяльності

тисяча гривень

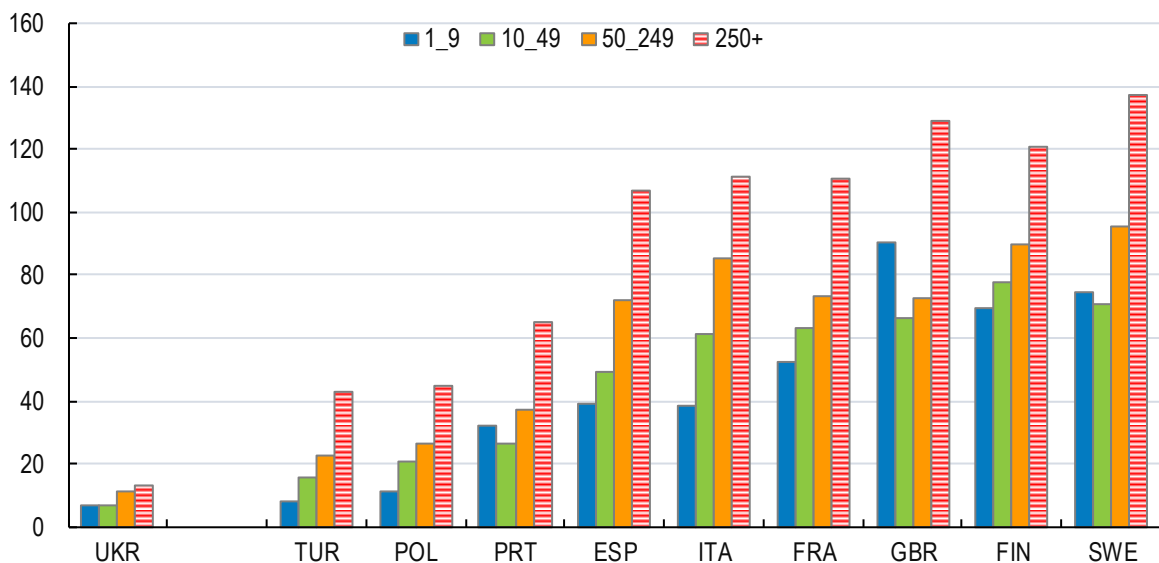

Примітка: Продуктивність праці виміряно як додана вартість, вироблена найнятим працівником. МСП визначені як підприємства з найманими працівниками у кількості від 1 до 249.

Джерело: Державна служба статистики України.

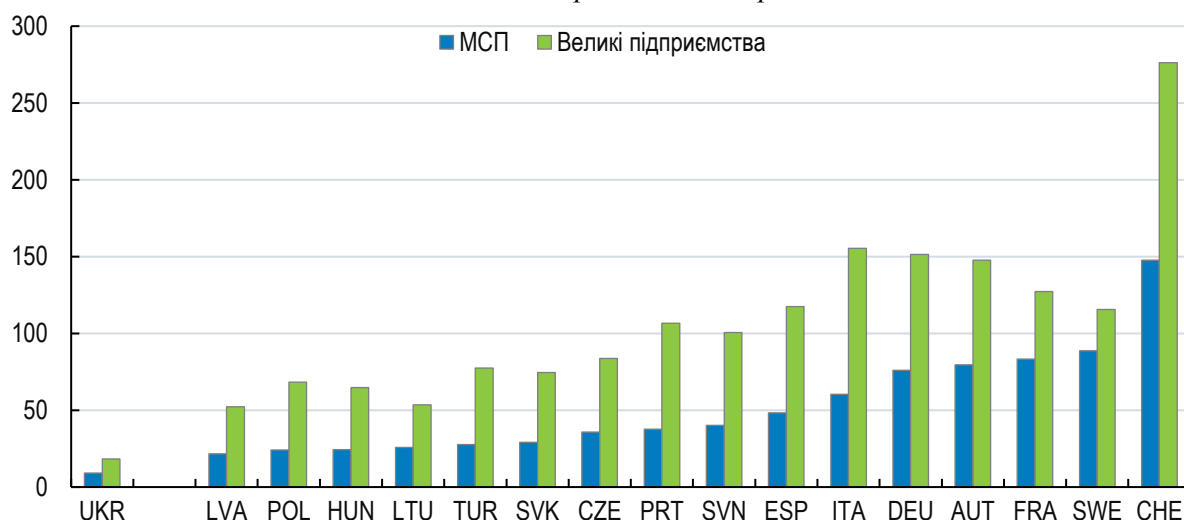
5.2. Продуктивність праці в промисловості, за розміром підприємства, Україна та окремі країни-члени ОЕСР

тисяча доларів США, 2016р.

Примітка: Продуктивність праці виміряно як додана вартість, вироблена найнятим працівником. Дані по Україні та Туреччині стосуються 2017 року. *Джерело:* Державна служба статистики України та база даних ОЕСР *Structural and Demographic Business Statistics*.

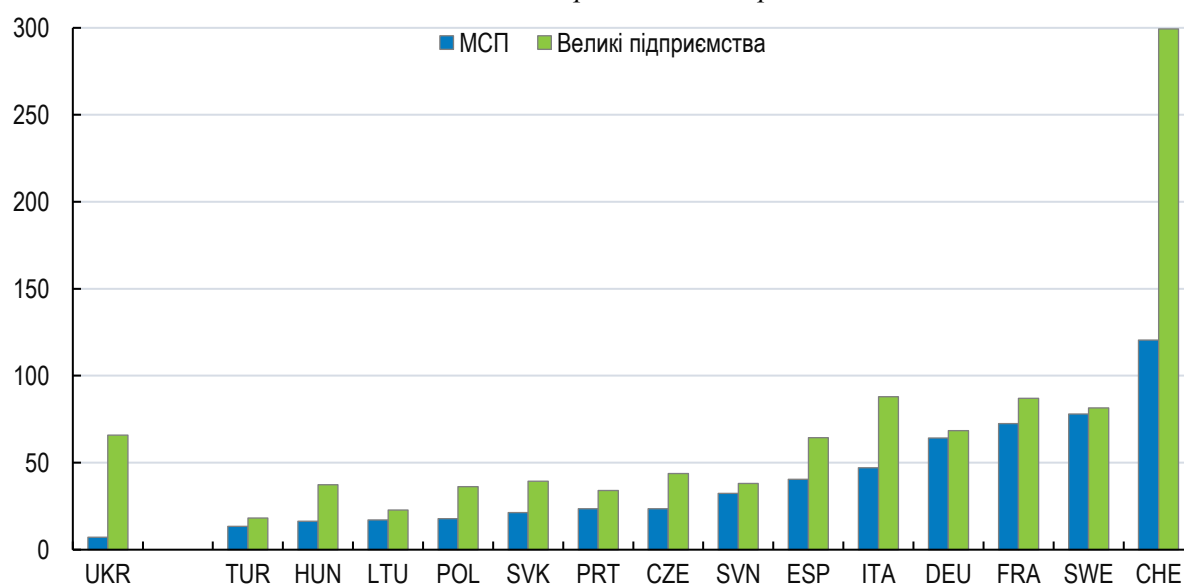
5.3. Продуктивність праці в секторі ІКТ, Україна та окремі країни-члени ОЕСР тисяча доларів США, 2016р

Примітка: Продуктивність праці виміряно як додана вартість, вироблена найнятим працівником. Дані по Україні та Туреччині стосуються 2017 року. МСП визначені як підприємства з найманими працівниками у кількості від 1 до 249.

Джерело: Державна служба статистики України та база даних ОЕСР *Structural and Demographic Business Statistics*.

5.4. Продуктивність праці в секторі професійних послуг, Україна та окремі країни-члени ОЕСР тисяча доларів США, 2016р

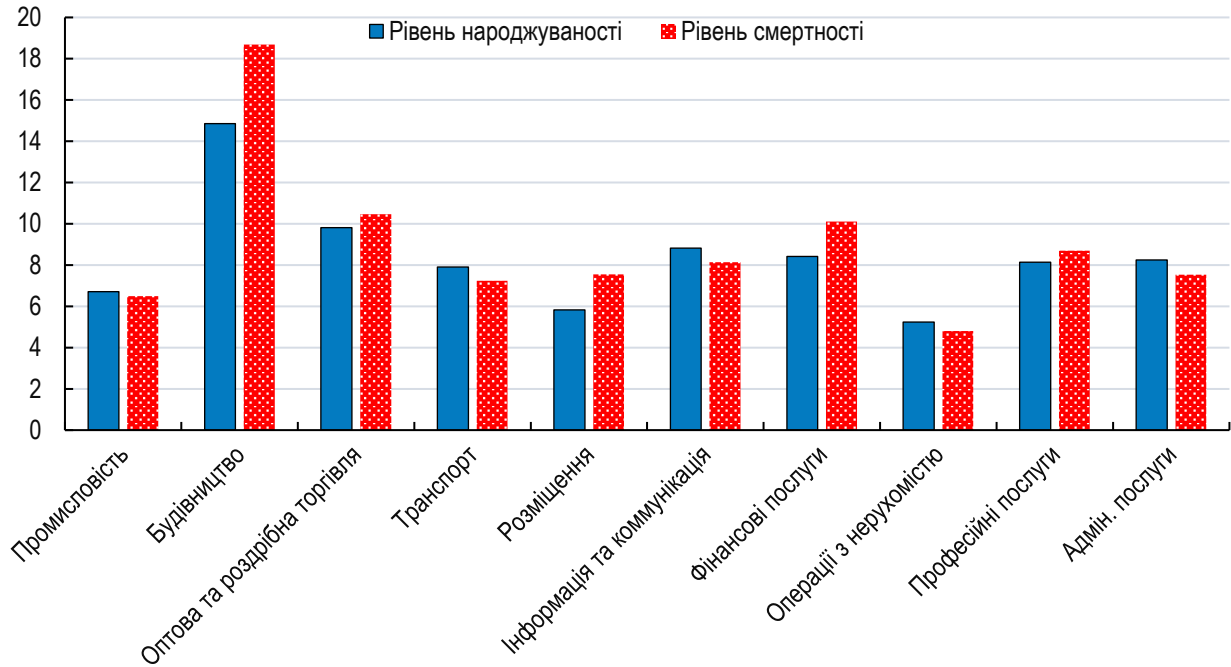

Примітка: Продуктивність праці виміряно як додана вартість, вироблена найнятим працівником. Дані по Україні та Туреччині стосуються 2017 року. МСП визначені як підприємства з найманими працівниками у кількості від 1 до 249. *Джерело:* Державна служба статистики України та база даних ОЕСР *Structural and Demographic Business Statistics*.

6. Динаміка підприємництва

6.1. Народжуваність та смертність підприємств, за напрямом діяльності, 2015 р.

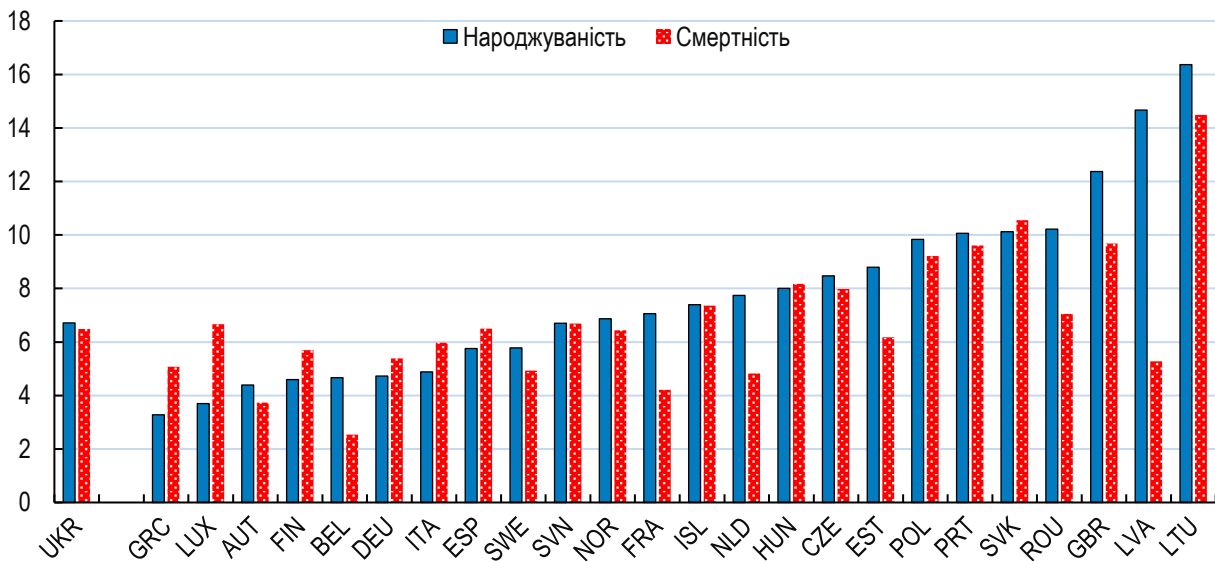
Кількість народжень підприємств як відсоток діючих підприємств

Джерело: Державна служба статистики України.

6.2. Народжуваність та смертність підприємств, промисловість, Україна та окремі країни-члени ОЕСР

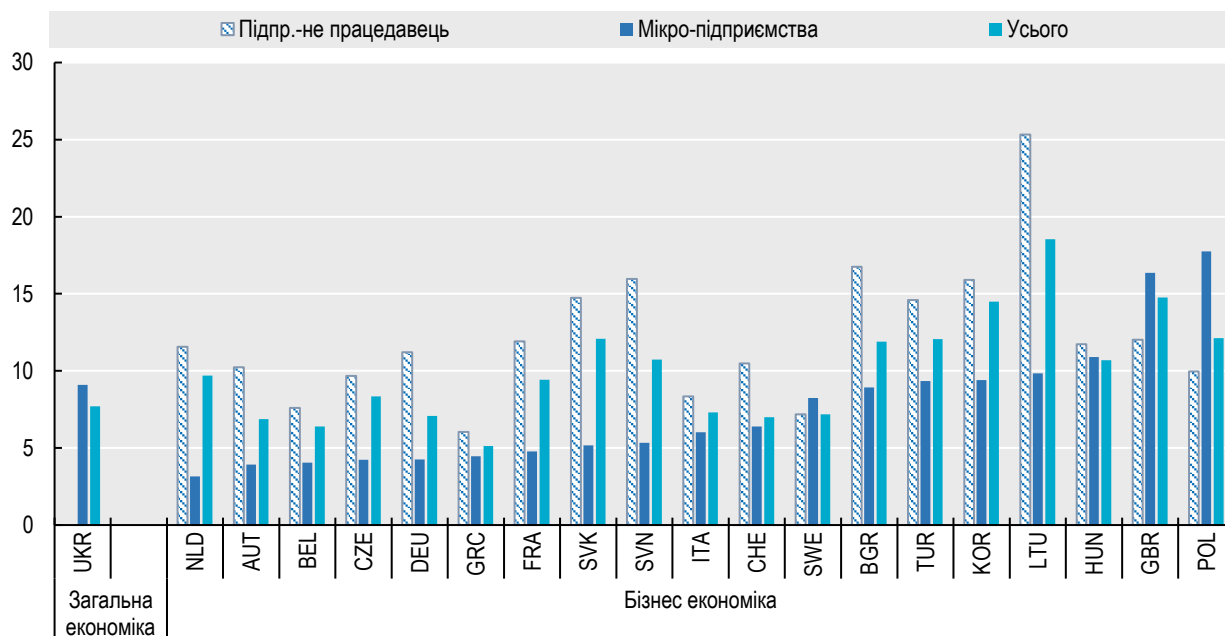
Кількість народжень підприємств як відсоток діючих підприємств, 2015р.

Джерело: Державна служба статистики України та база даних ОЕСР Structural and Demographic Business Statistics.

6.3. Народжуваність та смертність підприємств, за розміром, Україна та окремі країни-члени ОЕСР

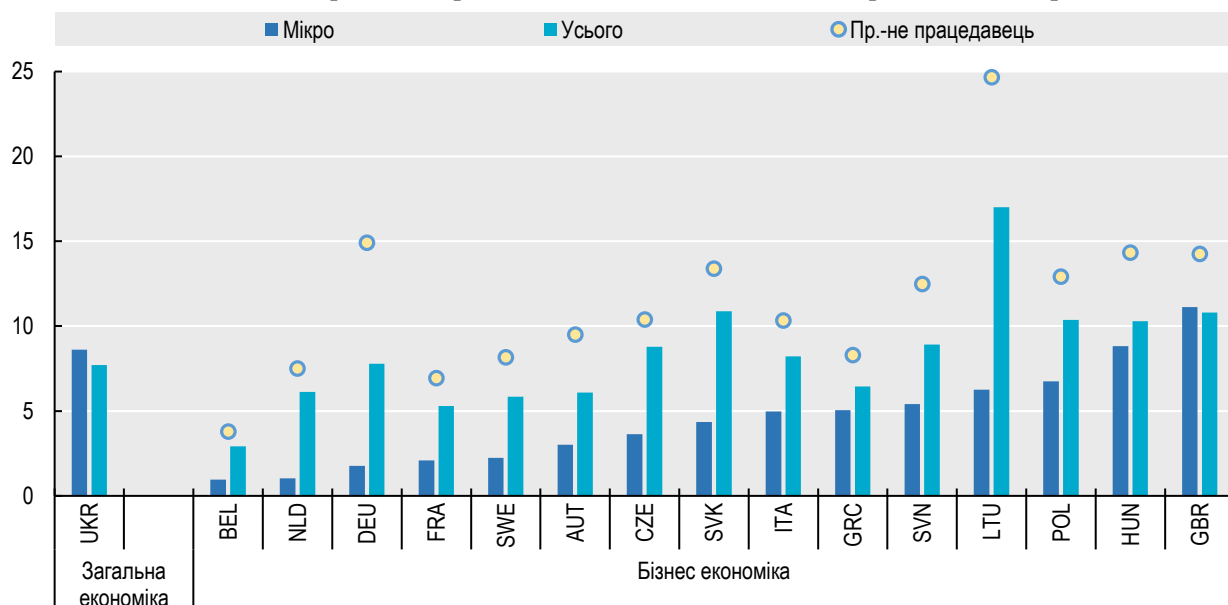
Кількість народжень підприємств як відсоток діючих підприємств, 2015р.

Джерело: Державна служба статистики України та база даних ОЕСР Structural and Demographic Business Statistics.

6.4. Смертність підприємств, за розміром, Україна та окремі країни-члени ОЕСР

Кількість смертей підприємств як відсоток діючих підприємств, 2015р.

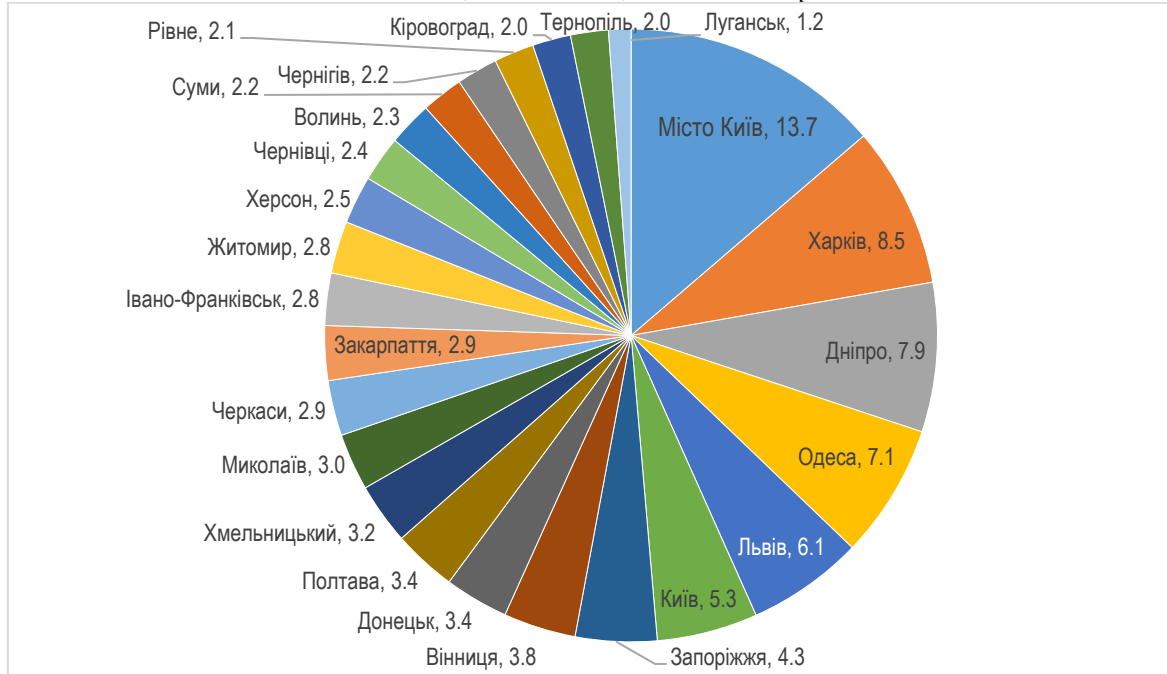

Джерело: Державна служба статистики України та база даних ОЕСР Structural and Demographic Business Statistics.

7. Регіональна статистика підприємств

7.1. Частка підприємств по областях, включно з приватними підприємцями

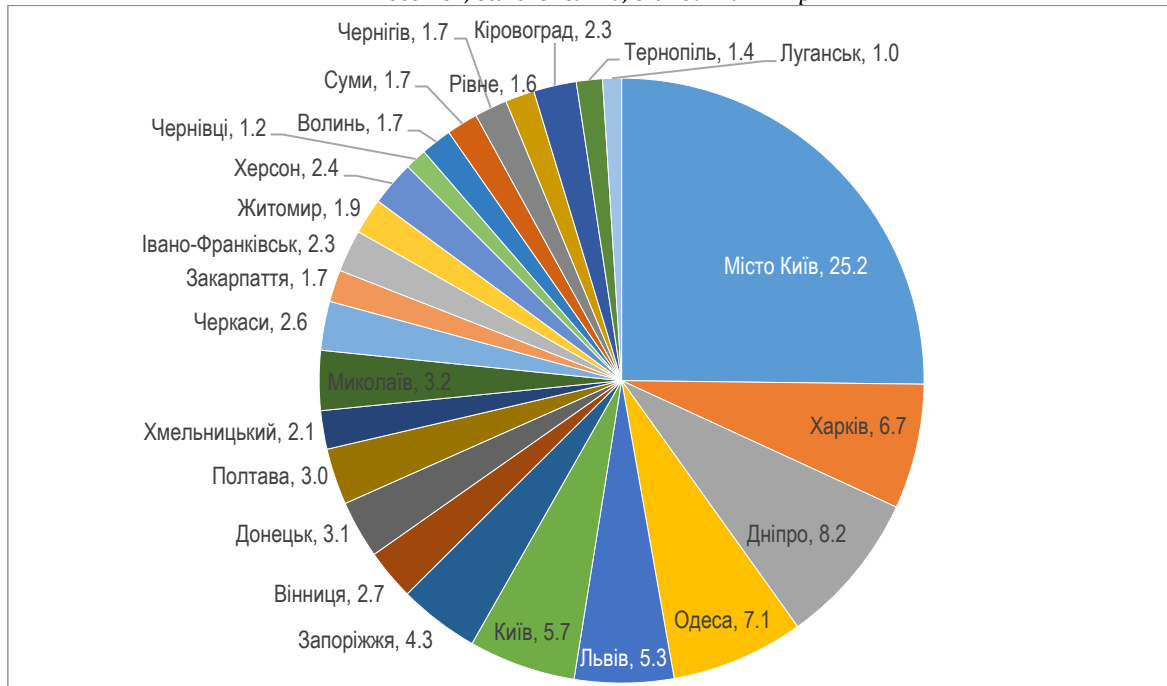
Відсоток, вся економіка, вкл. банки 2017р.

Джерело: Державна служба статистики України.

7.2. Частка підприємств по областях, юридичні особи

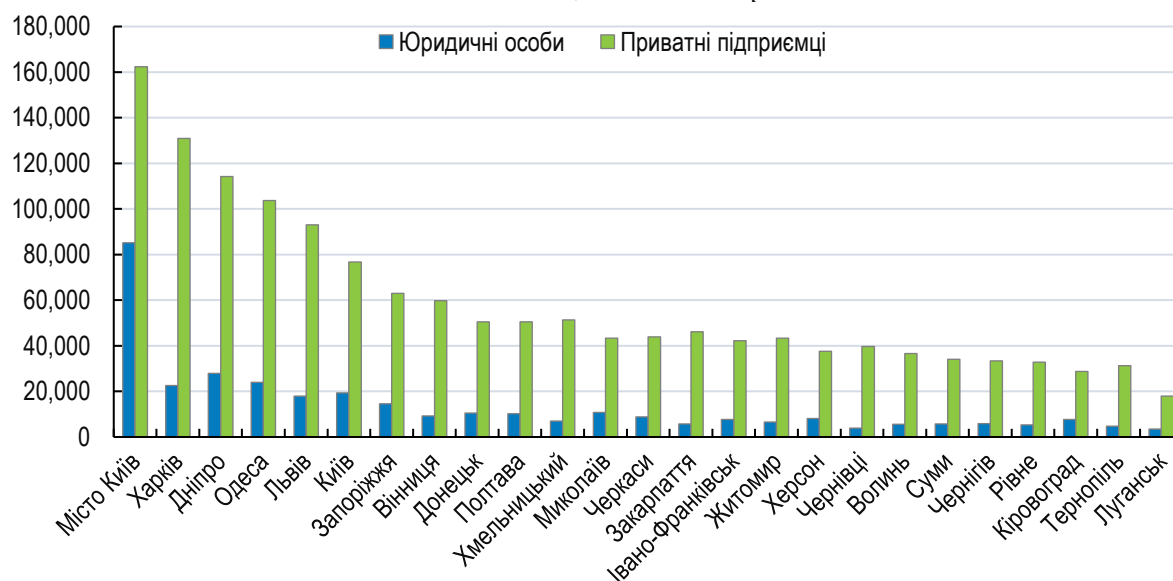
Відсоток, вся економіка, вкл. банки 2017р.

Джерело: Державна служба статистики України.

7.3. Кількість підприємств по областях, за організаційно-правовою формою

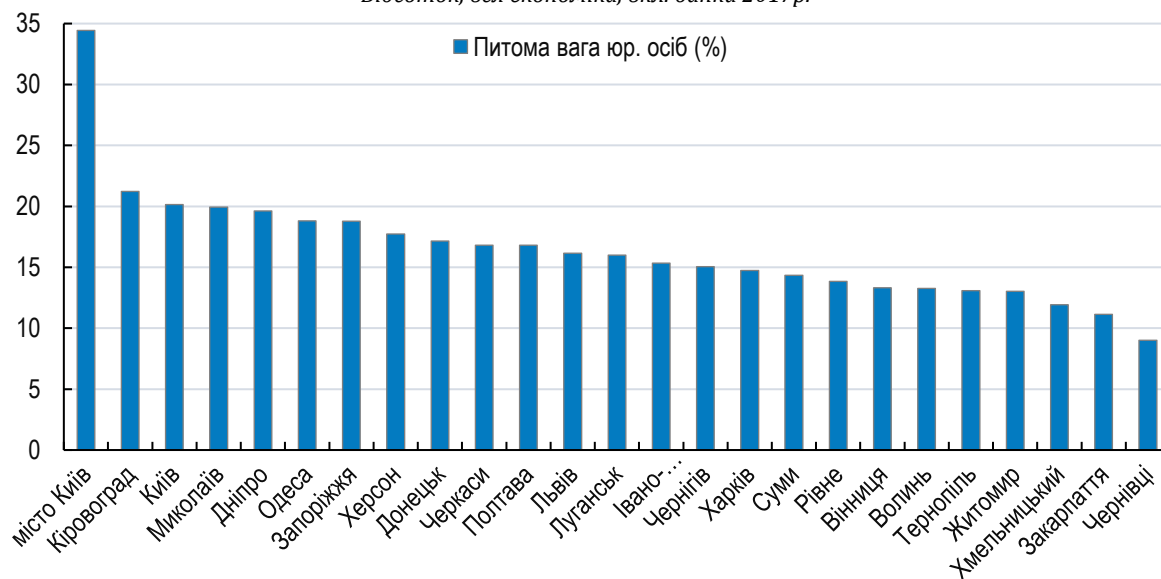
Вся економіка, вкл. банки 2017р.

Джерело: Державна служба статистики України.

7.4. Частка юридичних осіб по областях

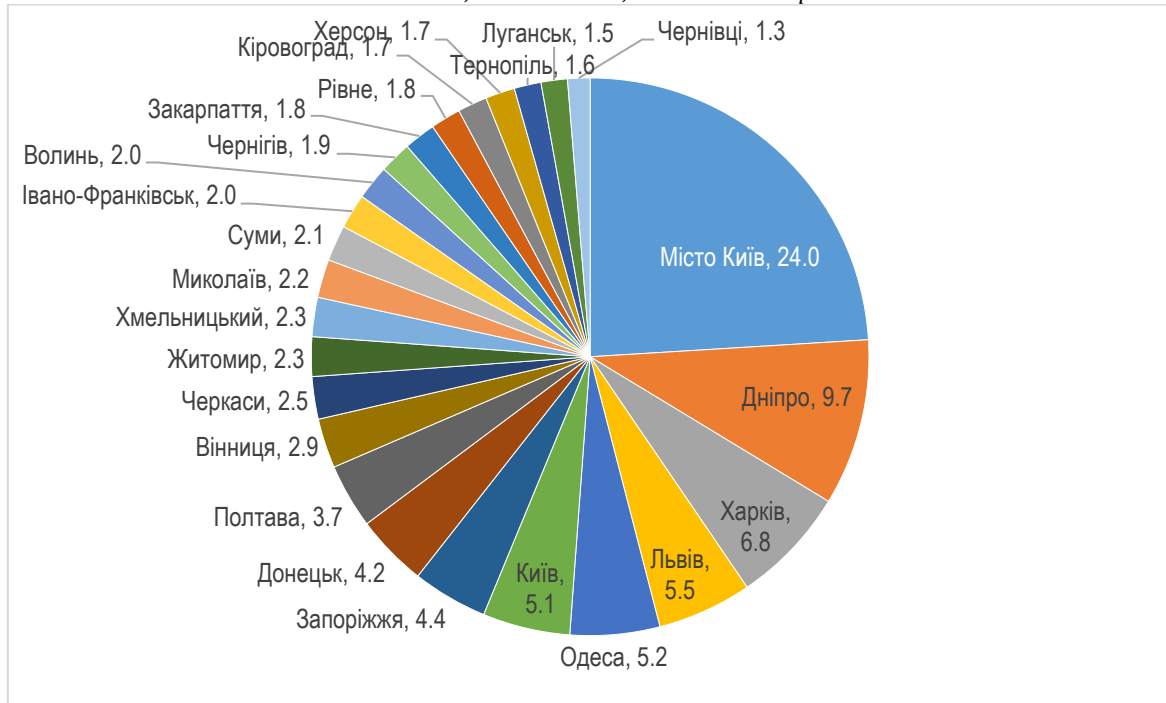
Відсоток, вся економіка, вкл. банки 2017р.

Джерело: Державна служба статистики України.

7.5. Кількість найманих працівників, по областях, включно з приватними підприємцями

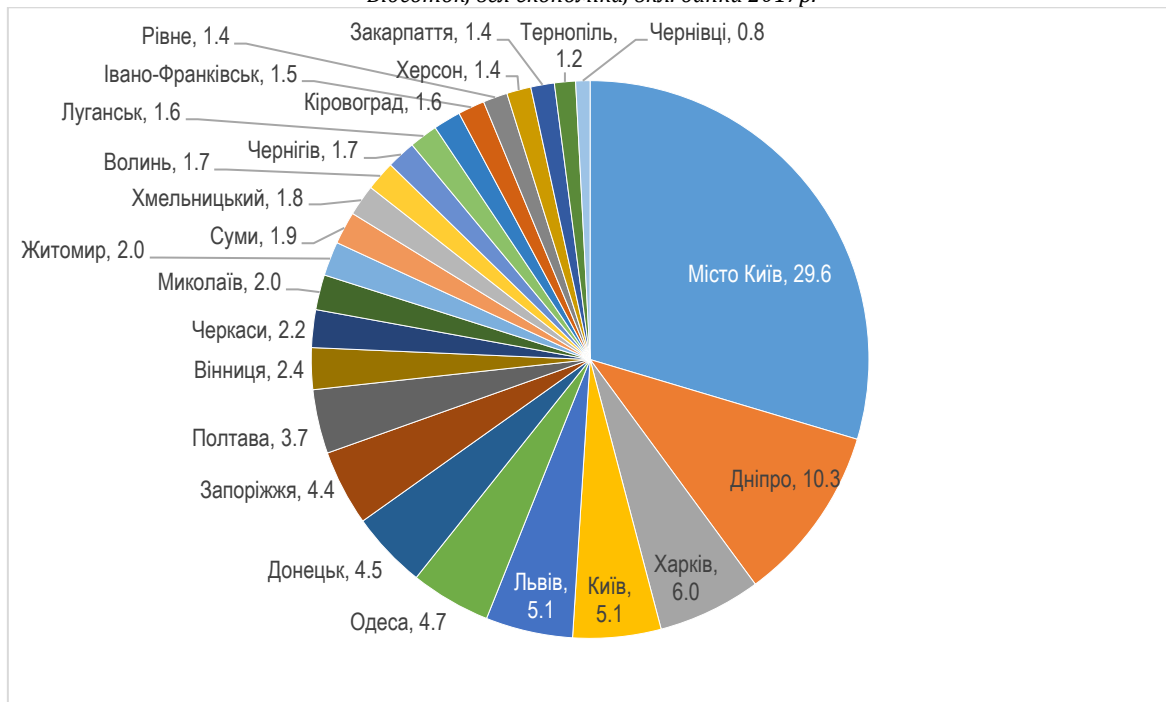
Відсоток, вся економіка, вкл. банки 2017р.

Джерело: Державна служба статистики України.

7.6. Кількість найманих працівників, по областях, юридичні особи

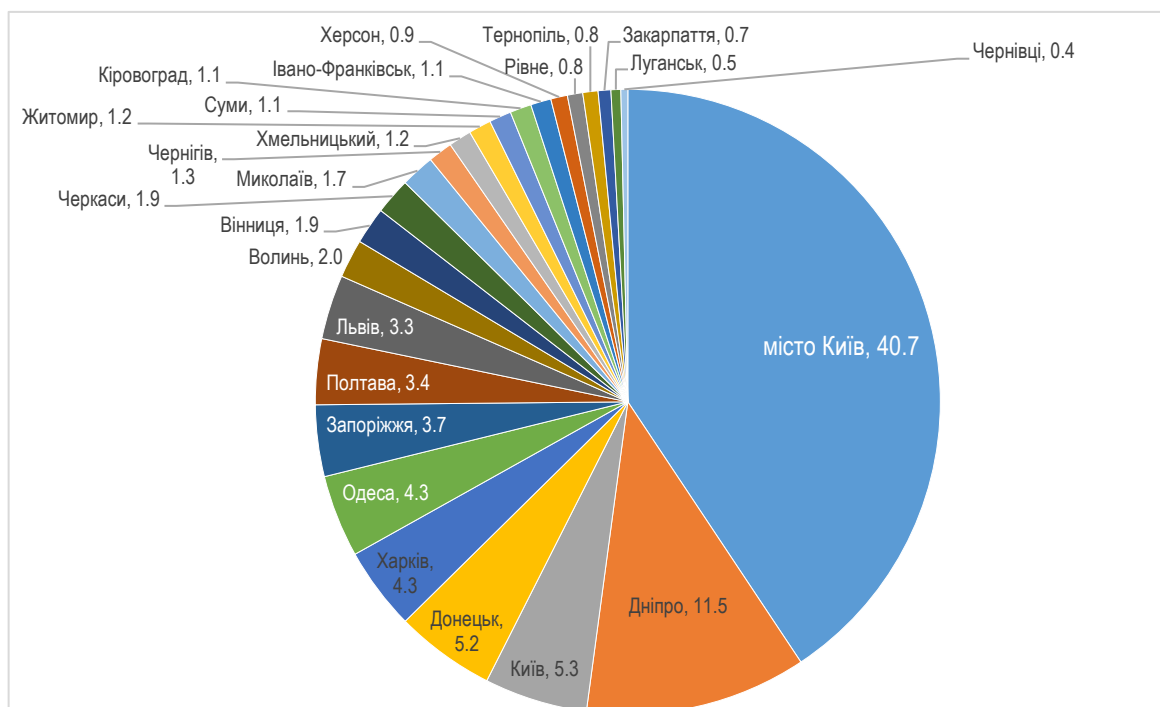
Відсоток, вся економіка, вкл. банки 2017р.

Джерело: Державна служба статистики України.

7.7. Обсяг реалізованої продукції по областях, юридичні особи

Відсоток, вся економіка, без банків 2017р.

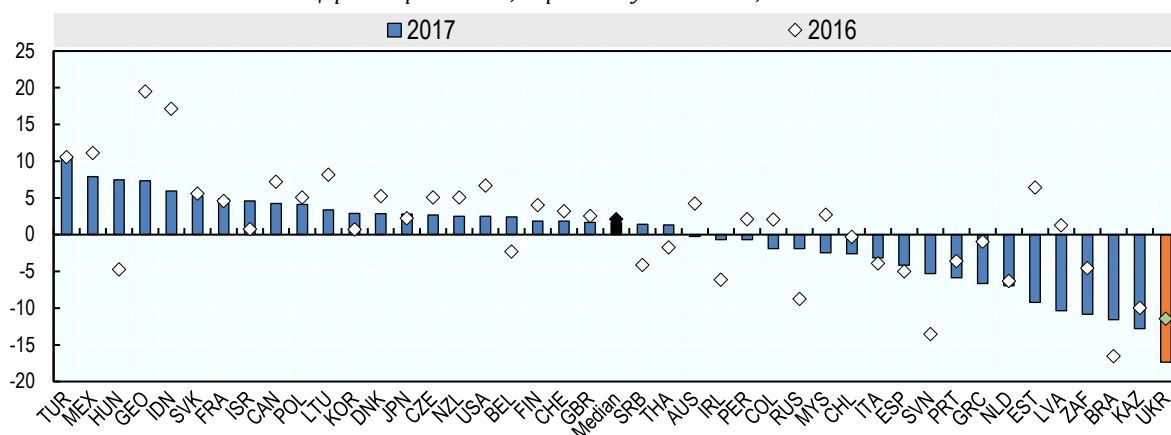
Джерело: Державна служба статистики України.

8. МСП та фінансування підприємства

- На обсяг непогашеної заборгованості підприємств (сукупність виданих кредитів) надзвичайно негативно вплинули три роки рецесії (2013-15), чотири роки інфляції (2014-17), яка щорічно сягала понад 10%, а також велики коливання курсу обміну валют. Скориговані на інфляцію дані щодо обсягу кредитування демонструють його скорочення на -17,4% у 2017 році, - це більше, ніж в будь-якій країні-учасниці інструменту ОЕСР *Шкала фінансування*. 2013 рік став останнім роком, коли в Україні зростав обсяг виданих кредитів.
- Скоригований на інфляцію, обсяг нових кредитів підприємствам зменшився на -20,3% у 2017 році, після зростання на 1,8% у 2016 р.
- Частка кредитів МСП у загальному обсязі виданих підприємствам кредитів досягла 52,4% у 2017 р., що перевищує цей показник у більшості країн-учасниць інструменту ОЕСР *Шкала фінансування* (тут цифра помітно вища у порівнянні з іншими країнами із середнім рівнем доходів).
- У 2018 році 51% загального обсягу виданих кредитів – довгострокові кредити (із строком погашення більше одного року), - і це менше за середній показник *Шкали фінансування*, який становить 77,6%, що вказує на слабкий попит або на недостатню пропозицію довгострокових кредитів.
- 53,7% обсягу виданих довгострокових кредитів були деноміновані у гривні, решта – в доларах США і в євро. У 2018 році сектори, кредитування яких відбувалося в національній валюті, це – сільське господарство, лісове господарство, рибне господарство, а також оптова і роздрібна торгівля. І навпаки, компанії, що працюють в секторі добувної промисловості і розроблення кар'єрів, а також у секторі постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, брали кредити, деноміновані, головним чином, в іноземній валюті. Загальне спостереження: чим менший розмір компанії, тим більша вирогідність, що її кредит буде деномінований у національній валюті.
- У 2017 році процентні ставки по кредитах МСП сягали 16,0% (це значно більше за середнє значення *Шкали*, що становить 3,80%), після того, як у період 2013 -2015 років Національний банк України підвищував облікову ставку з метою побороти інфляцію. В середньому, процентні ставки були вищими для деномінованих у гривні кредитів.
- У 2017 році спред процентних ставок між кредитами МСП і кредитами великим підприємствам досягав 2,50 процентних пунктів. Такий відносно великий спред можна пояснити підвищеним рівнем неповернення кредитів МСП, або, можливо, концентрацією МСП у галузях, які дуже потерпали від рецесії.

8.1. Збільшення обсягу кредитування бізнесу, всі компанії

Щорічне зростання, виражене у відсотках, 2017

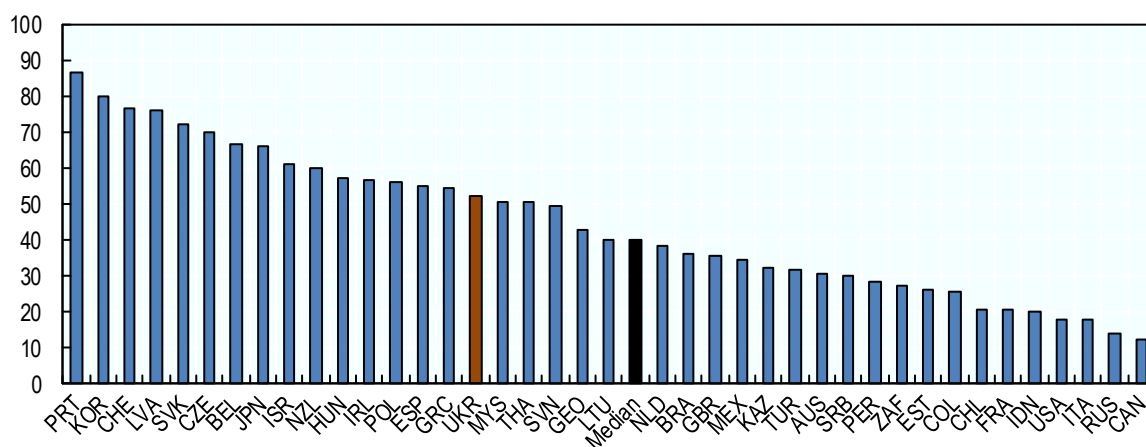

Збільшення обсягу кредитування бізнесу в Україні

8.2. Обсяг кредитування МСП як частка загального обсягу кредитування, 2017

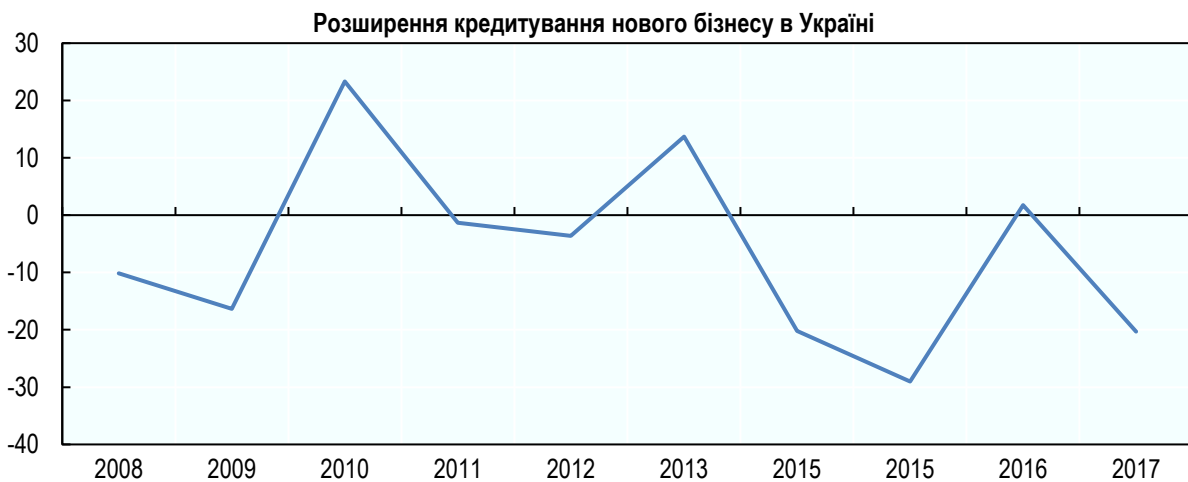
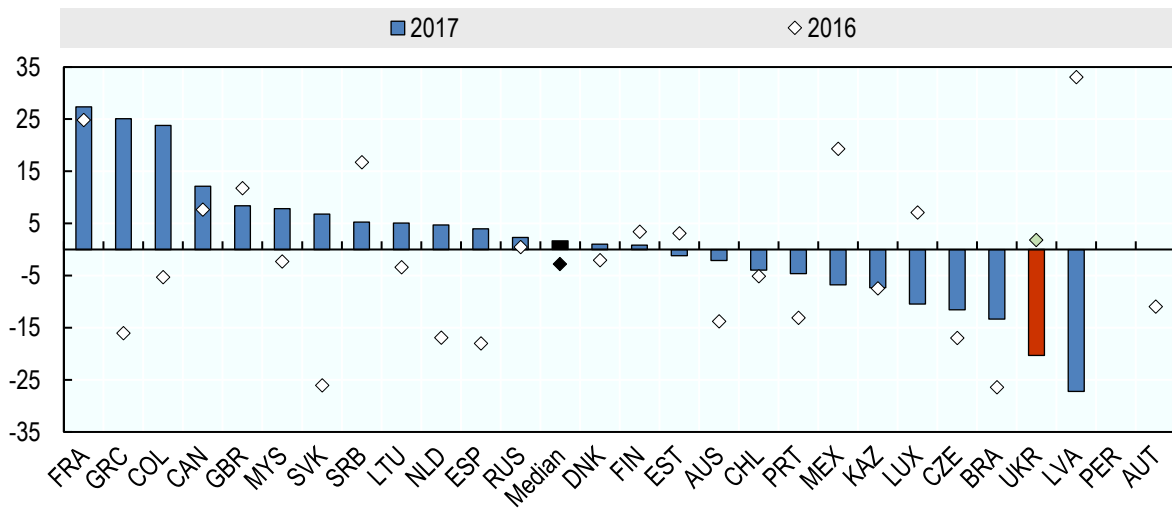
Виражено у відсотках

Примітка: Визначення відрізняються по країнах. Детальну інформацію щодо джерел і визначень надано у повних характеристиках країни. Дані скориговані на інфляцію з використанням інструменту ОЕСР *Коректив ВВП (GDP deflator)*. Для країн-не членів ОЕСР дефлятор отримано з інструменту Світового банку *Показники світового розвитку (World Development Indicators)*. Джерело: Дані отримані з окремих характеристик країни в *Financing SMEs and Entrepreneurs 2019* та від Національного банку України.

8.3. Розширення кредитування нового бізнесу, всі компанії

Щорічне зростання, виражене у відсотках, 2017

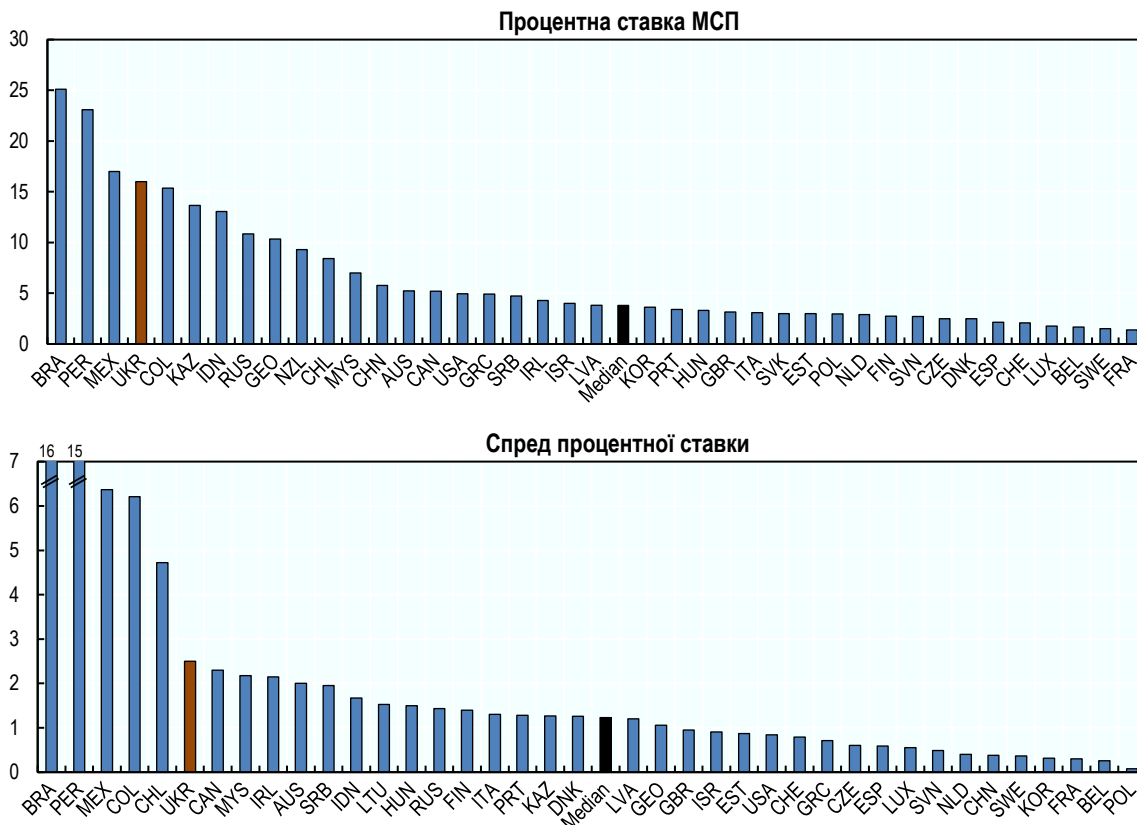

Примітка: Визначення відрізняються по країнах. Детальну інформацію щодо джерел і визначень надано у повних характеристиках країни. Дані скориговані на інфляцію з використанням інструменту ОЕСР *Коректив ВВП (GDP deflator)*. Для країн-не членів ОЕСР дефлятор отримано з інструменту Світового банку *Показники світового розвитку (World Development Indicators)*.

Джерело: Дані отримані з окремих характеристик країни в *Financing SMEs and Entrepreneurs 2019* та від Національного банку України.

8.4. Процентна ставка кредитів МСП та середня процентна ставка кредитів МСП і кредитів великим компаніям.

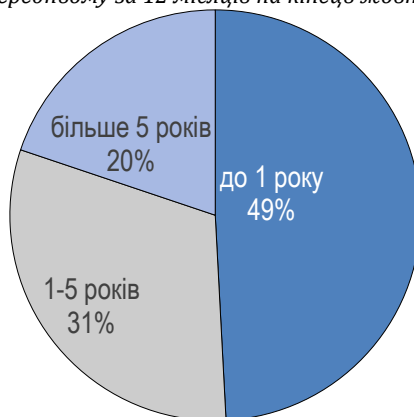
Виразено у відсотках (перша цифра) й у процентних пунктах (друга цифра), 2017

Примітка: Визначення відрізняються по країнах. Детальну інформацію щодо джерел і визначень надано у повних характеристиках країни. Дані стосуються номінальних процентних ставок.
Джерело: Дані отримані з окремих характеристик країни в Financing SMEs and Entrepreneurs 2019 та від Національного банку України.

8.5. Кількість кредитів МСП за строками погашення

Як частка, в середньому за 12 місяців на кінець жовтня 2018 р.

Джерело: Дані отримані від Національного банку України.

8.6. Кількість виданих кредитів, за розміром компаній

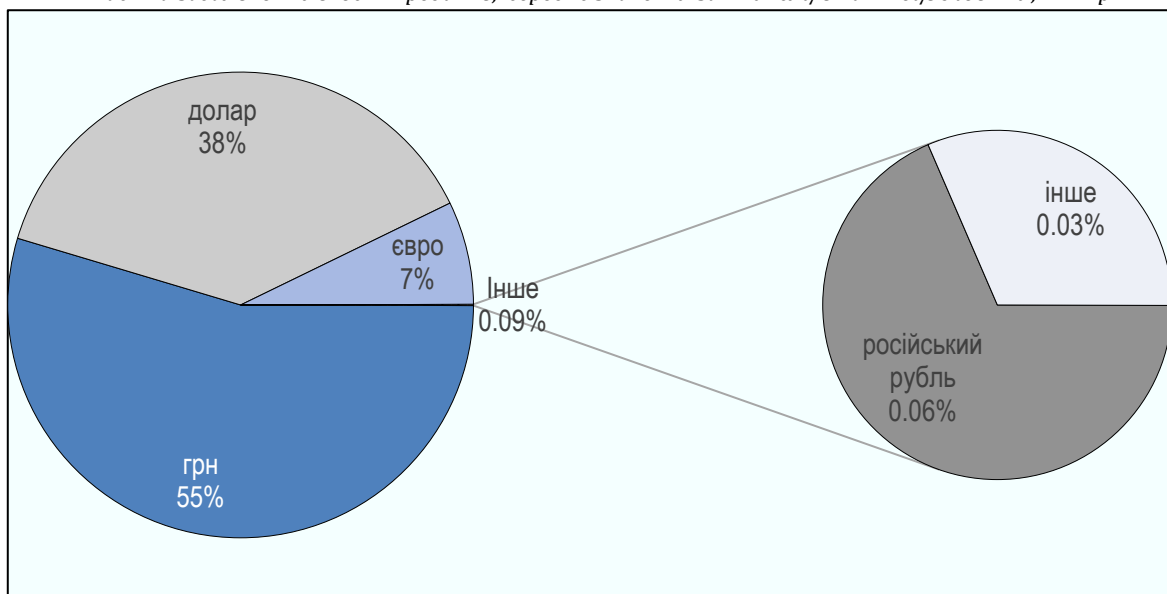
Як частка загальної кількості кредитів, середнє значення за 12 місяців на кінець жовтня, 2018р.

Джерело: Дані отримані від Національного банку України.

8.7. Кредити всім компаніям, за валютою кредиту

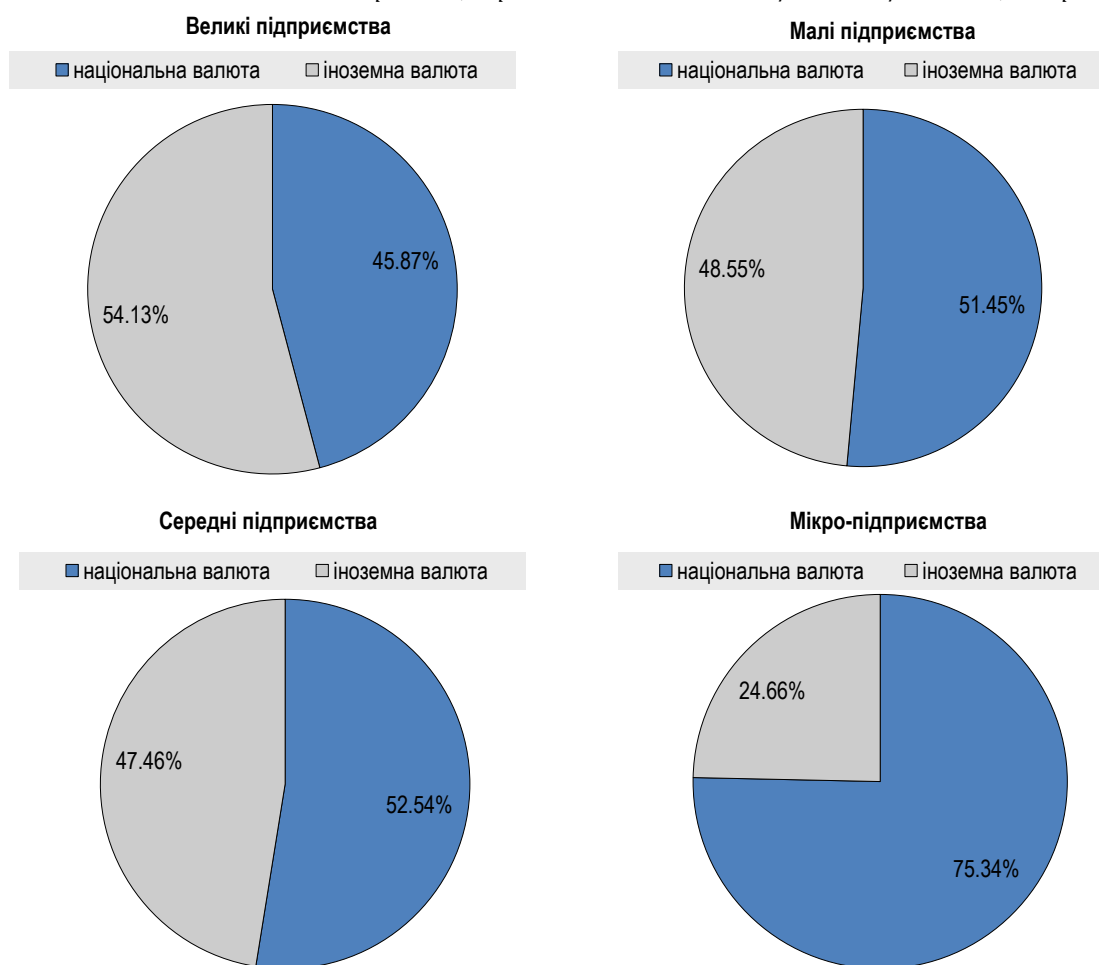
Як частка загальної кількості кредитів, середнє значення за 12 місяців на кінець жовтня, 2018 р.

Джерело: Дані отримані від Національного банку України.

8.8. Кредити всім компаніям, за типом валюти та за розміром компанії

Як частка загальної кількості кредитів, середнє значення за 12 місяців на кінець жовтня, 2018р.

Джерело: Дані отримані від Національного банку України.

8.9. Загальний обсяг кредитування за секторами

	мільйони гривень	Відсоток від всіх виданих кредитів	Частка кредитів у національній валюті	Частка довгострокових кредитів*
Загальна сума	890169,02	100,00%	53,25%	19,76%
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	71337,37	8,01%	76,14%	24,33%
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	9609,13	1,08%	17,86%	7,88%
Переробна промисловість	225552,87	25,34%	27,36%	16,47%
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	59706,55	6,71%	19,81%	33,77%
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами та відновлення середовища	2932,51	0,33%	43,15%	0,21%
Будівництво	43374,37	4,87%	67,34%	47,56%
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	296529,83	33,31%	77,05%	8,82%
Транспорт і складське господарство	40215,55	4,52%	35,98%	15,66%
Тимчасове розміщування й організація харчування	2579,45	0,29%	55,02%	12,40%
Інформація та телекомунікації	8354,46	0,94%	91,21%	3,80%
Операції з нерухомим майном	70455,39	7,91%	44,12%	57,24%
Професійна, наукова та технічна діяльність	47265,27	5,31%	47,52%	10,32%
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	10117,35	1,14%	72,88%	8,76%
Освіта	18,16	0,00%	90,52%	19,00%
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	1384,21	0,16%	41,77%	46,41%
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	302,61	0,03%	28,03%	2,94%
Надання інших видів послуг	433,94	0,05%	86,59%	6,78%

Примітка: *Зі строком погашення більше 5 років.

Джерело: Дані отримані від Національного банку України.

Посилання

Ukrstat (2018), Activities Of Large, Medium, Small And Micro-Entrepreneurship Entities 2017, http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/11/zb_dsp_2017.pdf.

OECD Structural and Demographic Business Statistics database, November 2018, <http://dx.doi.org/10.1787/sdbs-data-en>.

OECD (2010), Structural and Demographic Business Statistics, OECD Publishing, Paris, <http://dx.doi.org/10.1787/9789264072886-en>.

OECD (2007), Eurostat/OECD Manual on Business Demography Statistics”, OECD Publishing, Paris, <http://www.oecd.org/std/39974460.pdf>.

UNECE (2015), Guidelines on Statistical Business Registers, https://www.unece.org/fileadmin/DAM/stats/publications/2015/ECE_CES_39_WEB.pdf.

OECD Entrepreneurship at a Glance, several editions, https://www.oecd-ilibrary.org/industry-and-services/entrepreneurship-at-a-glance_22266941.

OECD (2018), Entrepreneurship at a Glance Highlights 2018, <https://www.oecd.org/sdd/business-stats/EAG-2018-Highlights.pdf>.

OECD (2018), Financing SMEs and Entrepreneurs 2018: An OECD Scoreboard, OECD Publishing, Paris, http://dx.doi.org/10.1787/fin_sme_ent-2018-en.